Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47 йил чиқиши № 189 (13.145).
14 АВГУСТ 1965 йил
ШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

ПАХТАКОРЛАР ҲАҚИДА ЯНГИ ҒАМХЎРЛИК

ПАХТА ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРИШ ВА ДАВЛАТГА СОТИШДАН КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРНИНГ МОДДИЙ МАНФААТДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Пахта етиштиришни кўпайтириш ва давлатга сотишдан колхоз ва совхозларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш мақсадида СССР Министрлар Совети 1965 йил 5 августда қабул қилган қарори билан қуйидаги тартибни белгилади: 1965 йил ҳосилидан бошлаб колхозлар, совхозлар ва бошқа давлат хўжаликлари томонидан давлатга сотиладиган биринчи, иккинчи ва учинчи сорт пахтанинг бундан аввалги уч йил мобайнида шу сортлар билан ҳақиқатда тайёрланган ўртача миқдоридан (умумий суммада) ортиқ қисмига шу сортлардаги пахтанинг ўртача харид (топшириш) нархи бўйича тегишли йил учун 50 процент миқдорида қўшимча ҳақ тўланади.

Фото лавҳалар

Бағдод районидаги «Коммунизм» колхозида пахта териш машиналари ремонти юксак суръатлар билан олиб борилмоқда. Ўнгдаги суратда «зангори кема»сини муддатидан илгари ремонтдан чиқарган, мавсумда 120 тонна пахта теришга аҳд қилган ўртоқ Абдураҳим Умаров.

●

Марғилон ипак комбинати коллективи етти йиллик планни ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича бажариш арафасида. Чапдаги суратда етти йиллик планни муддатидан илгари бажарган ишчилардан (чапдан) З. Бекирова, Т. Исоқова ва З. Рожкова ўртоқлар.

В. Сироткин фотолари.

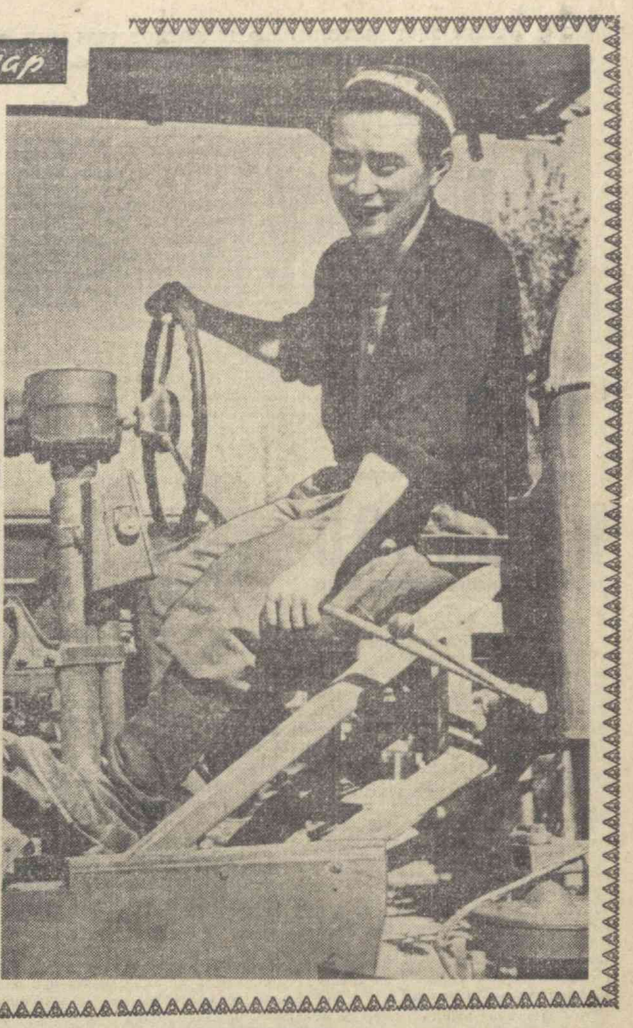

Зафар сатрлари

Қувасой ГРЭСининг меҳнаткашлари улкан марраии эгалладилар. Электр энергияси ҳосил қилиш бўйича етти йиллик план муддатидан илгари бажарилди. Қўшимча равишда 67 миллион киловатт-соат энергия ҳосил қилинди. Маҳсулот таннархини арзонлаштириш ҳисобига 435 минг сўм тежалди.

●

Қорақалпоғистон АССРдаги 44-Манғит автобазасининг меҳнат аҳли етти ойлик халқ хўжалик юклари ташиш топшириқларини барвақт адо этдилар. Июль ойи плани 120 процент қилиб бажарилди. А. Ешимбетов, Й. Тожиев, Ш. Ўрозбоев сингари серғайрат шоферлар планга қўшимча 30-50 процент ҳисобида юк ташиб бердилар.

●

Андижон сув омбори бунёдкорлари посёлкаси тобора гавжумлашиб боряпти. Бу ерда 5 минг кишилик уй-жой ва шунга яраша маданий-маиший бинолар қурилиши тез суръатлар билан олиб боріляпти. 250 машинага мўлжалланган автобаза, бинокорлик материаллари сақланадиган омбор битай деб қолди. Мактаб, ётоқхона, клуб, ошхона, ҳамом бинолари ҳам тез қад ростламоқда.

СЎЗ — ИЛҒОР ПАХТАКОРЛАРГА

МАШИНАЛАР ШАРОФАТИ

Облоқул Тошев бошлиқ бригада ўтган йили етиштирилган ҳосилнинг 60 процентини машинада териб олди. Ҳар гектар ердан 26,4 центнердан хирмон кўтарилди. Бир центнер пахта етиштиришга 16 сўму 80 тийин сарфланди. Оз меҳнат сарфланиб, мўл ҳосил олинганлиги туфайли бригада аъзолари ва механизаторларининг иш ҳақи ҳам кўпайди. Ҳар бир иш кунига 4 сўм 50 тийиндан пул тақсимланди.

Бу кўрсаткич машинанинг шарофати, бригада механизаторларининг ташаббуси билан қўлга киритилди. Аввало, машина теримига ажратилган участкалар агротехника қоидалари асосида парвариш қилинди. Хусусан, чеканка ўз вақтида ўтказилди. Ғўза туплари серҳосил бўлиб ўсди.

Ўтган йили бошқа бригадалар ҳам машина теримида кескин бурилиш ясадилар. Колхоз бўйича пландаги 700 тонна ўрнига 960 тонна пахта машинада териб олинди. Далаларимизда 20 «зангори кема» жавлон уриб, колхозчилар меҳнатини енгиллаштирди. Ҳар бир тонна пахтани машинада териш қўлда терилганига қараганда жуда кўп марта арзонга тушди. Қўл билан терилган ҳар икки тонна пахтага 80 сўм кетган бўлса, машинада фақат 5 сўм сарфланди. Демак, ҳар бир тонна пахтани машинада теришдан 35 сўмдан кўпроқ фойда кўрдик.

Машинада терилган пахта ҳам, қўлда терилган пахта ҳам қабул пунктига асосан қоп-қанорсиз етказиб берилди. Шу ҳисобдан ҳам колхозимиз анча маблағни тежаб қолди. Пахтанинг асосий қисмини биринчи сортга топширдик.

Биз машина теримига эътибор бериш билан айни вақтда, пахта ҳосилдорлигини йилдан-йилга ошириб бораётирмиз. Ўтган йили 1155 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 26,3 центнердан «оқ олтин» топширдик. Планни анча ошириб бажардик.

Пахтакорларимиз бу йил ҳосилдорликни ҳар йилдагидан ҳам оширишга аҳд қилишган. Бунга йил бошиданоқ қаттиқ киришдик. Кузда чуқур ҳайдаб қўйилган ерлар қишда суғорилди, айрим карталарнинг шўри яхшилаб ювилди. Биз шудгор олдидан ҳамма майдонни ўғитладик, гектарига тўрт тоннадан гўнг ва 350 килограммдан суперфосфат солдик. Бу эса тупроқнинг унумдор ва донадор бўлишини таъминлади. Эрта кўкламда об-тобида бороналадик, ерда тўпланган нам тўла сақлаб қолинди.

Колхозимиз чигит экишни ҳам ҳар йилдагидан 25 кун олдин, юқори сифатли тугаллади. Асосий майдонларга чигит апрель ойининг биринчи ўн кунлигида экилди. 85 процент майдон чигит экиш даврида ўғитланди. Экиш пайтида ҳар гектарига 150 килограммдан гўнг ва 110 килограммдан азот солинди. Шу туфайли ғўза бир текис, қийғос униб чиқди. Ғўза чинбарг чиқариши биланоқ парвариш бошлаб юборилди.

Вегетация даврида тракторчилар ва сувчилар меҳнатига алоҳида эътибор бердик. Уларни қўшимча рағбатлантириш тадбирларини белгилаб чиқдик. Тракторчи бултур беш гектар ердаги ўсимликни сифатли парвариш қилгани учун 3 сўм 10 тийин ҳақ олган бўлса, бу йил тўрт гектар учун шунча иш ҳақи оляпти. Сувчилар ва ҳашаротга қарши курашаётганларга ҳам шундай оширилган ҳақ тўланяпти. Бу тадбирларимиз амалда яхши натижалар беряпти. Ҳозир барча майдондаги ғўза беш марта узунасига ва 4,3 марта кўндалангига культивация қилинди, уч марта озиқлантирилиб, 2,8 марта суғорилди.

Ҳосили машинада теришга ажратилган 650 гектар ердаги ғўза айниқса сифатли парвариш қилиняпти. Чеканка дуруст ўтказилди, ғўзанинг ён шохлари ҳам чеканка қилинди, қўшимча озиқлантирилди. Ҳар бир картада икки-учтадан «шарбат» ҳовузлари бор. Суғориш фақат «шарбат» оқизиш йўли билан ўтказиляпти. Ғўзанинг ғовлаб кетишига, ётиб қолишига, паст-баланд бўлишига йўл қўйилмаяпти.

Бир нечта комплекс механизациялаштирилган бригадаларимиз бор. О. Тошев, Х. Халилов, Р. Абдуллаев, Б. Халилов бошлиқ бригадалар шулар жумласидандир. Бу бригадаларда ғўза 60Х50 сантиметр схемасида жойлаштирилган. Кўпчилик карталар 35-50 гектарлик ҳисобланади. Облоқул Тошев бошлиқ бригада механизаторлари бу йил 90 гектар майдондаги ҳосилни машина билан теришмоқчи, камида 200 тонна пахтани бункерлардан бўшатишмоқчи. Чеканкани барвақт ўтказган бригада аъзолари ҳар туп ғўзада ҳозирданоқ 7-8 тадан тўқ кўсак бўлишига эришганлар.

Шу кеча-кундузда терим агрегатлари, кўрак терадиган ва чувийдиган машиналар, пахтани ортиш ва тушириш механизмлари жадал суръат билан ремонт қилиняпти. Йиғим-терим агрегатлари ремонтида 28 киши ишлаяпти. 20 та терим машинасидан ҳозир 14 таси шай қилиб қўйилди. Қолганлари ҳам узоғи билан 25 августгача ремонтдан чиқарилади. Яна 6 та янги машина сотиб олдик. Бу йилги мавсумда далаларимизда 26 та «зангори кема» жавлон уради. Улар етиштирилган ҳосилнинг қарийб ярмини териб беришади.

Терим машиналаридан унумли фойдаланиш механик-ҳайдовчиларга боғлиқдир. Биз яна 12 механик-ҳайдовчи тайёрладик. Ҳозир 52 механик-ҳайдовчимиз бор. Энди барча машиналарнинг икки сменада ишлаши таъминланди. Ҳадича Муҳаммадиева, Фотима Олтиева, Турдиқул Раҳмонов, Турсун Давронов, Акмал Давлатов каби механик-ҳайдовчиларимиз мавсумда 130-150 тоннадан пахта териш мажбуриятини олдилар.

Кўпчилик механик-ҳайдовчиларимиз ўзлари чигит экиб, ўзлари ғўзасини парвариш қилган карталардаги ҳосилни ҳам ўзлари терадилар. Шу туфайли улар ғўзаларни машинабоп қилиб ўстиришяпти. Машинага ажратилган карталарда битта ҳам бегона ўт йўқ. Ғўза нормал ривожланяпти. Механизаторларимиз бу билан қаноатланмайдилар, август ойи давомида ҳам ғайратга-ғайрат қўшиб меҳнат қилиб, барча майдонларда пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун ҳамма резерв ва имкониятларни ишга солмоқдалар. Ғўза парваришини пахта йиғим-теримига пухта ҳозирлик кўриш билан боғлаб олиб бормоқдалар.

А. ОЛЛОЕРОВ,
Самарқанд область, Нарпай районидаги «Самарқанд» колхозининг раиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати.

Пахта далаларида

ИЗБОСКАН. «Шарқ юлдузи» колхозининг ўртоқ А. Сайфиддинов бошлиқ бригадасига бириктилган механизатор ўртоқ Ж. Тўрақулов мавсумда 1000 гектардан зиёдроқ майдонда культивация ўтказиш мажбуриятини олган эди. Ўз агрегатини системали ва нуқсонсиз ишлатган дала гвардиячиси ваъдасининг устидан чиқиш арафасида турибди.

О. Шодмонапиев.

●

ЯККАБОҒ. 106 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариш иштиёқида меҳнат қилаётган ўртоқ С. Сафаров бошлиқ бригада аъзолари «Қизил Ўзбекистон» колхозида ўзаро социалистик мусобақада пешқадамлик қилиб келаётирлар. Фидокорона меҳнат ўз самарасини кўрсатаётир. Ҳар туп ғўзада ўндан зиёд тўқ кўсак санайсиз.

Ш. Маҳмудов.

●

ОҚҚЎРҒОН. «Ленинобод» колхозининг Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор ўртоқ Т. Ғазатов бошлиқ бригадаси пахтакорлари 210 гектар ернинг ҳар гектаридан 25 ўрнига 30 центнердан ҳосил етиштириш иштиёқида уюшқоқлик билан меҳнат қилаётирлар. Агротехника қоидаларига қатъий амал қилинган ҳолда парваришланган ғўзалар мўл ҳосил тўпламоқда.

Н. Тўфонов.

«ЗАНГОРИ КЕМА»ЛАР ШАЙ

— 750 гектар майдондаги ҳосилни «зангори кема»лар билан териб оламиз!

Тошкент область, Калинин районидаги машъал пахтакор хўжалик — «Ленинизм» колхози азаматлари етти йилликнинг охирги йилида ўз зиммаларига ана шундай юксак мажбурият олишган. Улар 1240 гектар пахта майдонининг 750 гектаридаги ҳосилни машинада теришни кўзда тутиб, ғўза парваришини юксак агротехника қоидалари асосида ўтказишяпти. Айниқса, Қ. Ризаев, У. Муҳиддинов ўртоқлар бошлиқ участкаларда ғўзалар машинабоп қилиб ўстирилди. Калтабўғин, сершох ғўзалар ғуж-ғуж кўсак тугмоқда. Ҳозир ҳар тупда ўнтадан бўлиқ кўсак санаш мумкин.

Колхоз механизаторлари бу йилги йиғим-терим мавсумини шайланиб кутиб олмоқдалар. Бултур терим агрегатлари бункеридан 80-110 тоннадан «оқ олтин» тўкиб, хирмонга барака киритган Қ. Элисов, А. Қодиров, Э. Қўрғонбоев, К. Газиев сингари 20 механик-ҳайдовчи ўз агрегатларини аллақачонлар мавсумга тахт қилиб қўйди. Машиналар марказлаштирилган усулда ремонт қилинганлиги, ремонтчиларга яхши шароит яратилганлиги учун ҳам бу иш барвақт тугалланди.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ.

Кўз қувонади

БЎЗ. Жданов номли колхознинг ўртоқ Ш. Қорабоев бошлиқ бригадаси далаларига боққан кишининг кўзи қувонади. Улкан-улкан карталарда пахталар бирин-кетин очила бошлади. 71 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан ҳосил етиштиришга бел боғлаган бригада аъзолари ғўза парваришини сира бўшаштирмай давом эттирмоқдалар.

Т. Холиқов.

РЕМОНТ КЕЧИКЯПТИ

«Қизил Октябрь» колхози Сирдарё районидаги энг йирик хўжаликлардан ҳисобланади. 1800 гектар майдонда ғўза парвариш қилинаётир. Ҳосилнинг анча қисмини машиналарда териб олиш планлаштирилган. Бироқ, колхоз раҳбарлари (раиси Азиз Эргашев, партия ташкилоти секретари Умар Жабборов ўртоқлар) агрегатлар ремонтига бефарқ қарамоқдалар. 38 та терим агрегатидан энди 6 таси ремонтдан чиқарилганлиги бунинг далилидир.

«Ремонт қилинди» дейилган терим машиналарида ҳам нуқсонлар кўп. Шпиндель аппаратлари нотўғри йиғилган, барабанлар тескари ўрнатилган. Ремонт сифати устидан устахона мудири Саид Ҳакимбоев назорат ўрнатмаган.

«Правда» колхозида 38 терим агрегати бор. Бироқ бу ерда ҳам ремонт ишлари чўзилиб кетмоқда. Колхоз ремонтчилари зарбдор ойлик охиригача барча йиғим-терим техникасини тахт қилишга сўз беришган. Афсуски, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг айби билан аккумулятор, поршень ва бошқа зарур қисмлар келтирилмаётир. Натижада 28 та терим агрегати ремонти ҳаддан ташқари чўзиб юборилмоқда.

Охунбобоев номли колхозда 18 та терим агрегатидан бирортаси ҳам тахт эмас. Ремонтда фақат икки киши қатнашяпти. Бу кам куч билан узоққа бориш қийин. Колхоз раиси Х. Жумабоев, партия ташкилоти секретари Ж. Шамсиев ва инженер Харитон Сон ўртоқлар негадир ташвишланмаяптилар.

Терим мавсуми тобора яқинлашмоқда. Шунга қарамай, район хўжаликларида техника ремонти жуда суст бораётир. «Ўзсельхозтехника» район бирлашмасидаги ўртоқлар (бошлиғи В. Ким, бош инженер Ли Бон Чун) барча хўжаликларни керакли запас қисмлар билан таъминлаш устида бош қотирмаяптилар. Оқибатда 485 та терим агрегатидан 150 таси мавсумга тайёрланди, холос.

А. ҚУРБОНОВ.

ТУРКИЯ БОШ МИНИСТРИ ШАРАФИГА

Совет ҳукумати Туркия Республикасининг Бош министри Суат Хайри Ургуплу ва унинг рафиқаси Нигор Хайри Ургуплу шарафига 12 августда Катта Кремль саройида қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида Совет томонидан Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорний, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Н. Г. Игнатов ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Қабул маросими вақтида СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин нутқ сўзлади.

Туркия Бош министри С. Х. Ургуплу жавоб нутқи сўзлади.

(ТАСС).

Республика пропагандистларининг учрашуви

13 августда Тошкентда партия комитетлари пропаганда ва агитация бўлимлари ходимларининг партия маорифи системасида янги ўқув йилига тайёргарлик кўриш масалаларига бағишланган республика кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш ишида Ўзбекистондаги область газеталарининг редакторлари, шунингдек Тошкент областидаги шаҳарлар, районлар, бир қанча заводлар, колхоз ва совхозлар партия комитетларининг секретарлари иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

СУВНИ ТЕЖАБ

Ўзбекистон пойтахт областидаги колхоз ва совхозлар ғўзани тўртинчи марта суғоришга киришдилар.

Маълумки, Юқори Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ ва Оққўрғон районларидаги хўжаликлар Чирчиқ дарёси соҳилидаги қайир ерларда экилган ғўзаларни суғориш учун коллектор-зовур сувидан кенг фойдаландилар. Чунончи, «Правда» номли колхозда ернинг захини қочирадиган зовурлар қирғоқларига ўн иккита кучли насос ўрнатилди.

Ғўзаларни суғориш учун сув айни талаб қилинган пайтда Тошкент областидаги хўжаликларда 650 та насос агрегати ишга туширилди. Бу агрегатлар пахтазорларга қўшимча суратда секундига 35 кубометр сув беради. Бу эса катта резервдир. Ана шу резервдан фойдаланиш сувчиларга бир суткада қўшимча равишда бир ярим минг гектардан кўпроқ пахтазорни суғориш имконини беради.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДАН

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Англия ҳамда халқаро ишчилар ва коммунистик ҳаракатнинг атоқли арбоби, илмий коммунизм ғояларининг тантанаси учун, демократия, тинчлик ва Англия ҳамда Совет Иттифоқи халқлари ўртасида дўстлик учун толмас курашчи ўртоқ Уильям Галлахер 84 ёшида оғир касалликдан кейин 1965 йил 12 августда вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қилади.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

БУЮК БРИТАНИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИГА

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети Англия ва халқаро коммунистик ҳамда ишчилар ҳаракатининг атоқли арбобларидан бири ўртоқ Уильям Галлахер вафот этганлиги муносабати билан совет коммунистларининг чуқур қайғусини билдиради.

Буюк Британия Коммунистик партияси ўртоқ Галлахер сиймосида Британия ишчилар синфининг шонли фарзанди, букилмас коммунист, меҳнаткашлар иши учун толмас курашчи, йирик пролетар сиёсий арбобидан ажралди.

Ўртоқ Галлахер ўзининг революцион курашчи сифатидаги барча ажойиб фазилатларини, битмас-туганмас куч-қувватини, кўп йиллик тажриба ва ҳаётини умрининг охиригача Буюк Британия ишчилар синфи ва Коммунистик партиясига, халқаро коммунистик ҳаракатга хизмат қилишга, тинчлик, демократия ва социализм учун кураш ишига бағишлади.

Совет Иттифоқи коммунистлари, барча совет кишилари инглиз ва совет халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш учун ҳормай-толмай курашиб келган ҳамда мамлакатимизнинг улкан ва самимий дўсти бўлган ўртоқ Галлахер хотирасини эсларида абадий сақлайдилар.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

ЮЗ МИЛЛИОН СЎМЛИК ҲИССА

Ўзбекистон эриши қийин ва иссиққа чидамли металлар комбинатида ишлаб чиқариш чиқитларини қайта ишлашнинг янги усули қўлланилди. Бу усулни рационализаторлар ва ихтирочиларнинг комплекс ижодий бригадаси таклиф этди. Бу бригада ўн бир инженер ва новатор ишчидан иборат. Таклиф қилинган янгилик бир йилда ярим миллион сўм пулни тежаб қолиш имконини беради. Бошқа бир корхонада — Тошкент қоғоз комбинатида эса ишчи ва инженерларнинг ана шундай ижодий группаси қоғоз қиладиган машиналарни модернизация қилиб, давлатнинг қарийб юз минг сўм пулини тежаб қолди.

Тошкент областининг корхоналарида новаторларнинг тўрт юзга яқин комплекс ижодий бригадалари ишлаб турибди. Бу бригадалар составида хилма-хил касбдаги кишилар бор. Бу ижодий бригадалар фақат сўнгги бир ярим йил ичида бир ярим мингта ҳар хил таклифларни ишлаб чиқди ва жорий қилди. Бу эса маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга, унинг таннархини камайтиришга ва сифатини яхшилашга ёрдам берди. Бундай бригадаларнинг хусусияти шуки, улар таклифларни киритибгина қолмай, балки тажриба нусхаларини ўзлари тайёрлаб берадилар, технология процессларини ишлаб чиқишда бевосита иштирок этадилар, ишлаб чиқариш режимларини белгилайдилар.

Комплекс ижодий бригадалар—ихтирочилар ва рационализаторлар жамиятининг бошланғич ташкилотлари ишлаб чиқариш процессларини такомиллаштириш юзасидан қўлланаётган коллектив иш формаларидан биридир, холос. Завод ва фабрикаларда шу бригадаларнинг иштироки билан новаторлар кенгашлари, техника кабинетлари, рационализаторлар бурчаклари, техника ижодкорлиги университетлари ва мактаблари, патентли экспертиза жамоат бюролари, консультация пунктлари ташкил қилинди.

Новаторларнинг активлиги тинмай ўсиб бораётир. Жамият бошланғич ташкилотларининг кенгашлари техника тараққиёти учун курашда тобора катта роль ўйнамоқда. Қуйлиқдаги ремонт-механика заводида слесарь М. И. Сальников бошчилик қилаётган кенгаш корхонадаги ҳар тўрт ишчидан бирининг ишлаб чиқариш новаторлари сафидан жой олишига эришди. Ана шу бошланғич ташкилотнинг кенгаши жамият ўтказган Бутуниттифоқ кўригида иккинчи мукофот олишга сазовор бўлди. Тошкент тўқимачилик комбинати ва Чирчиқ электрохимия комбинати, «Ташкенткабель» заводи қошидаги бошланғич ташкилотларнинг кенгашлари ишидан ҳам кўп нарсаларни ўрганиб олиш мумкин. Бу ерда техника ижодкорлигига катта эътибор берилмоқда.

Тошкент областидаги ихтирочилар ва рационализаторларнинг етти йиллик бошидан буён киритган таклифлари туфайли юз миллион сўм пул тежаб қолинди. Бу эса етти йиллик учун олинган мажбуриятдан ўн миллион сўм кўпдир.

Новаторлар 12 августда ўзларининг учинчи округ конференциясига тўпланиб, Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги шарафига ана шу шонли воқеагача яна 50 миллион сўм пул тежаб қолишга қарор бердилар. Учрашув қатнашчилари областдаги барча рационализаторларга ва ихтирочиларга, барча меҳнаткашларга мурожаат қилиб, уларни буюк юбилейни техника тараққиёти учун курашда янги зафарлар билан кутиб олишга чақирдилар. (ЎзТАГ).

КАНОП ЎРИМИ БОШЛАНДИ

Юқори Чирчиқ райони лубкорлари бу йил сув камчил бўлишига қарамай, «яшил олтин»дан мўл ҳосил етиштирдилар.

Райондаги «Правда», Свердлов номли, «Политотдел», Ўзбекистон» колхозлари каноп ўримини ўтган йилдагидан 15 кун илгари бошлаб юбордилар. Каноп экилган далаларда неча ўнлаб «МП-9» агрегатлари ишлаб турибди.

«Политотдел» колхозининг Ҳайрулла Мусоқулов ва Қўлдош Эргашев бошлиқ бригадалари ўримнинг биринчи кунноқ давлатга 4 тоннадан ортиқ каноп толаси топширдилар.

Район лубкорлари ҳар гектар ердан 200 центнердан «яшил олтин» топшириш мажбуриятини олиб ишламоқдалар.

Р. ИСҲОҚОВ.

Етти йиллик илғорлари

Орзу йўлдоши бўлган кишилар

1.

Халқ орасида шундай нақл бор: Инсон беорзу бўлмас. Бу бежиз айтилмаган. Чунончи, одам дунёга шунчаки яшаб ўтиб кетиш учунгина келмайди. Улуғ мақсад сари бораётган жамиятимиз учун яшайди. Ўз тақдирини яратиш йўлида тиним билмай ишлайди, ўйлайди, фикрлайди. Ақлидрокини, барча туйғуларини халқ бахт-саодати учун бағишласам, дейди.

Учқўрғон ёғ-экстракт заводининг коллективи ҳам шундай эзгу ният билан яшаяпти. Уларда заводни коммунистик меҳнат корхонасига айлантириш истаги туғилди.

Дастлаб цех партия ташкилотларининг мажлиси ўтказилди. Сўнг завод бўйича партия йиғилиши бўлди. Сўз завод директори Ғ. Тожибоевга берилди. У ишдаги ютуқлар ва жиддий камчиликларга тўхталди.

— Қачонгача планни бажариш билангина қаноатланиб юрамиз. Қудратли техникага эгамиз, уни ўз измига сола оладиган билимдон, уддабурон кадрларимиз кўп. Шундай экан, бизда нима етишмайди?

— Ташаббус, олдинга интилиш етишмайди. Баъзи ишчилар куним ўтса бас, деган кайфият билан яшаяпти,— деди ўтирганлардан бири.

— Тўғри, — деб тасдиқлашди бошқалар.

— Барча баравар ҳаракат қилмаяпти, — деди директор сўзини давом эттириб, — меҳнат интизомини бузувчилар ҳам топилади. Ўз бурчига совуққонлик билан қараётган кишилар тўғрисида нима дейиш мумкин? Слесарь Тожимирза Раҳмоналиевни олайлик. У ўз ишининг устаси, қўлидан ҳар иш келади. Монтажчи, слесарь, кочегар ишини бемалол бажараверади. Лекин кейинги вақтда Тожимирзада ташаббус сезилмай қолди.

Бу сўзлар Тожимирзага қаттиқ таъсир қилди. У ижозат олиб, ўрнидан турди.

— Мен танқидга тан бераман, — деди у, — аввалгидек жон куйдириб ишламаётганим рост. Чунки, корхонамизда ҳалол меҳнат қилаётган кишилар дурустроқ рағбатлантирилмайди. Ғамхўрлик бўлмагандан кейин ҳафсаланг пир бўлиб кетаркан. Менимча, жон куйдираётган ишчиларни илҳомлантириш керак. Ишимизда бошқа камчиликлар ҳам бор. Айрим ишчилар, цех бошлиқлари ишга кечикиб келишади, маст ҳолда юрувчи ҳамкасбларимизни тийиб қўймасак бўлмайди.

Мунозара қизиб кетди. Ишёқмаслар, одобсиз кишиларнинг хатти-ҳаракатлари қораланди. Коллективнинг ҳар бир аъзоси эртанги кун орзуси билан яшасин. Заводни коммунистик меҳнат корхонасига айлантириш ҳақида мазмунли қарор қабул қилинди.

...Йиғилишда бўлиб ўтган танқидлар натижасиз қолмади. Айрим дангасаларнинг кўзи очилди, коллектив шаънига доғ тушираётганини англади. Ҳамма ишчи техникадан оқилона фойдаланиш, кўп ва соз маҳсулот ишлаб чиқариш тўғрисида қайғурадиган бўлиб қолди. «Ҳамма бир киши учун, бир киши ҳамма учун» деган шиор ўртага ташланди. Бир ишчи иккинчи ишчининг иши устидан назорат ўрнатди. Бирон ишчи бурчини ўташда қийналиб қолса, унга дарҳол ёрдам қўли чўзиб турилди. Иссиқ жон эмасми, ишчи касал бўлади, ишга келолмайди. Олдинлари бундай паллада ишда узулиш юз берарди. Ҳозир унинг йўқлиги сезилмайди. Чунки заводдаги кўп ишчи ўз касбидан ташқари бир нечта операцияни бажариш қўлидан келади.

Ишчилар ҳаётида шундай ўзгариш юз бердики, улар ҳар бир куннинг сермазмун ўтишига, бирон янгилик топишга интила бошладилар. Тожимирза Раҳмоналиевнинг ишга бўлган муносабати айниқса коллективнинг диққатини ўзига тортди. У планни бажарибгина қолмасдан, маҳсулот ишлаб чиқариш суръатини ошириш, маҳсулотнинг сифатини яхшилашга қаратилган таклифларни илгари сурди.

80 даража иссиқ бўлган кунжара бош корпусдан юпқа тунука лента орқали элеваторга оқиб келади. Кунжара иссиқ бўлгани сабабли тунука тезда ишдан чиқарди. Уни янгилаш учун кўп вақт керак. Ортиқча ишчи кучи сарфланади. Бу, заводнинг узлуксиз ишлашига халақит беради. Тожимирза ана шу қийинчиликдан қутулиш йўлини ахтарди ва топди.

— Менимча, — деди слесарь ўйчан кўзларини элеваторга қадаб, — шу ерга кунжарадаги иссиқликни сўриб оладиган труба ўрнатган маъқул.

Унинг фикрига ҳамма қўшилди. Таклиф амалга оширилди. Қийинчилик енгилди. Кунжарадаги иссиқлик 80 даражадан 30 даражага тушди. Уни ташиётган лентанинг «умри» узайди. Шунда директор:

— Баракалла, ишчи шундоқ бўлиши керак, — деб Раҳмоналиевнинг елкасига секингина уриб қўйди.

Директорнинг илиқ сўзлари Тожимирзани руҳлантириб юборди, унга янги ижодий куч бағишлади. Бошқалар ҳам Тожимирза сингари меҳнат жангида активлик кўрсатди. Мусобақада ғолиб чиққан кишиларга: бош корпус пиширувчиси Т. Хетагурова, К. Мирзаев, лаборатория бошлиғи В. Н. Лепшеева каби ўттиз беш ишчига коммунистик меҳнат зарбдори деган қутлуғ ном берилди. Булар орасида Тожимирза Раҳмоналиев ҳам бор. Энди унинг суратини завод ҳурмат тахтасида ҳам учратасиз.

Ўз касбини жондан севган, ғайрат ва ташаббус кўрсатиб ишлаб шарафли номни оқлаётган ишчилар заводда кўпайиб боряпти. Энди заводда интизомни бузадиган, планни бажармайдиган, дўстларига қўпол муомала қиладиган, ичкиликка берилиб кетган ишчилар йўқ ҳисоб. Бу, корхона коллективининг коммунистчасига ишлаш, ўқиш, яшаш учун бошлаган курашининг дастлабки самарасидир.

2.

Икки чети дарахтлар билан қопланган асфальт йўлдан бир гуруҳ кишилар келяпти. Улар орасида коммунистик меҳнат зарбдори Р. Мусина, электр цехининг ишчиси Бухгольц, слесарь Т. Раҳмоналиев ўртоқларни кўрасиз. Бу азаматлар фидокорона меҳнатдан кейин мириқиб ҳордиқ чиқаришади, сўнг яна заводга йўл олишади. Бу ерда ўқишади, малака оширишади.

Ўртоқ Бухгольц шахсий мажбуриятида шундай деган: «Ишни доимо яхши ва аъло сифатли бажараман, техника хавфсизлиги қоидаларига қаттиқ риоя қиламан, ўз билимимни ошираман, меҳнат интизомини сира бузмайман, ёш ишчиларга касб ўргатаман ҳамда жамоат ишларида фаол қатнашаман».

Мана, у бугун ўз мажбуриятининг «билимимни ошираман» деган моддасини бажаргани келяпти. Завод бўйича 245 ишчи шундай шахсий мажбурият олиб, уни бажариш учун курашмоқда. Тожимирза эса заводга 5-синф маълумоти билан ишга кирган эди. Сўнгги йилларда ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиб 8-синфни тугатди. Унинг режалари бор. Техникумда ўқиб, билимини оширмоқчи, кейинчалик институтда лекция тинглашни дилига тугиб қўйган.

...Корхонада 75 ишчи ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда олий ўқув юртлари, техникумлар, ишчи ёшлар кечки мактабларида сиртдан ўқимоқда. Завод қошида ташкил этилган 5 та сиёсий билимларни ўрганиш тўгарагида 120 ишчи таълим оляпти. Шунингдек 315 ишчи техника билими тўгарагида ўқийди.

3.

Заводнинг старший экстрактчиси Я. Исҳоқов узоқ вақтдан бери касал. У дам уйда, дам касалхонада даволанади. Исҳоқов моддий жиҳатдан ҳам, маънавий жиҳатдан ҳам қийналиб қолди. Бундан 4-бригада ишчилари хабар топишди. Ишчилар бири қўйиб, бири олиб ҳамкасбининг ҳолидан хабар олиб турищадиган бўлди. Уларнинг одамийлиги бемор учун энг кучли дориндан ҳам азиз ва мўътабар! Кекса экстрактчи Исҳоқов инсонпарвар дўстларидан ғоят миннатдор, уларни кўрганда анча тетикланиб қолади ва: «қани энди ҳамма кишилар ҳам булоқ сувидек мусаффо бўлишса», деб қўяди.

Кейинги тўрт йил ичида заводга қарашли турар жойларнинг деярли ҳаммаси газлаштирилди. Амбулатория, рентген кабинети ишчилар хизматида. Завод атрофи обод ва кўркам. Умумий майдони 2,5 минг квадрат метр бўлган йўл ва тротуарга асфальт ётқизилди. 6 минг туп мевали ва манзарали дарахт, гул кўчатлари ўтқазилди. Цехларнинг атрофларидаги гулзорлар баҳри-дилингизни очади, барча цехларда гулдонлар!

Иш жойи озода, ёруғ ва баҳаво. Ишлаб чиқариш процессида шовқин-сурон кам. Асбоб-ускуналар дид билан ўрнатилган.

Ишлаб чиқариш эстетикаси ва маданиятининг яхши йўлга қўйилиши ишчилар ўртасидаги ҳамкорлик ва меҳнатга коммунистик муносабатни ўстиришга ёрдам беряпти. Натижада ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 1959 йилга нисбатан 22,9 процентга кўпайди. Меҳнат унумдорлиги 22,3 процентга оширилди. Исрофгарчилик камайтирилди. Олти йил ичида 1.548 минг киловатт-соат электр энергия тежаб қолинган. Планда кўзда тутилганидан ташқари 22 минг сўм фойда олинди. Завод коллективига орзу қанот бағишлаяпти. Коммунистик меҳнат ғалабаси сари интилаётган иноқ коллективга ҳар қадамда зафар ёр бўляпти.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ИРРИГАЦИЯ ҚУРИЛИШЛАРИДА

ҚОРАҚАЛПОҚ «БЕЛБОҒИ»

ҲОЗИР бутун Қорақалпоғистоннинг кўзи Тахиатошга тикилган:

— Лойиҳа тайёрми?

— Кекса Аму бино бўлиб бундай белбоғ — кўприк кўрмагандир.

— Синов ишлари тугалланибдими?

Йўлсизлик азобидан қийналган Мўйноқ, Қўнғирот, Хўжайлида ҳам, қўшни районларга асфальт йўлдан боришни орзу қилган тўрткўллик, чимбойликларнинг оғзида ҳам шу гап. Ҳа, Амударёнинг Тахиатошдан ўтадиган қисмида қуриладиган улкан гидроузел автоном республиканинг иқтисодий ҳам маданий ҳаётида муҳим роль ўйнайди. У дарёнинг нариги соҳилидаги районларни Нукус билан боғловчи қон томири бўлади. Шу сабабли ҳам меҳнаткашлар бу қурилишга зўр қизиқиш билан қарамоқдалар. Кўприк бу ўлканинг белига қувват бағишловчи чинакам белбоғ бўлади. У туфайли минг-минг гектар янги ерларга сув чиқарилади, қамишзорлар ўрнида ям-яшил экинзорлар мавжланиб туради... Майли, Тахиатошнинг ҳозири ва келажак манзарасини тасвирлашни шоирларга ҳавола этиб, қурилиш «прозаси»га ўтайлик.

АМУ — ўжар дарё. Агар етти ўйлаб бир кесилмаса, шунча қилинган меҳнат беҳудага кетиши мумкин. Нукус билан Тахиатош орасидаги майдонда хилма-хил, катта ва кичик машиналар, қурилиш материаллари ётибди. Бу ерда Владимир Петрович Тонгузев бошлиқ 2-участка қурувчилари иш бошлашган. Омонатгина турган уй-қурилиш штабининг эшиги бир очилиб, бир ёпилади: ичкарига узун бўйли, қотмағина, комбинезон кийган прораб йигит келади. Пешанасидаги терларни енги билан артиб:

— Владимир Петрович, осма йўл башияларини келтиришяпти. Қаерга туширайлик?—деб сўрайди.

— Қирғоққа. Эҳтиёт бўлинглар, яна дарё ювиб кетмасин.

Эшик яна очилади. Ариза кўтарган ёшгина жувон киради. У ялинувчан товуш билан илтижо қилади:

— Владимир Петрович, эрга тегдим. Ё жой топиб беринг, ё аризамга қўл қўйинг. Кетаман...

Тонгузев қўлидаги қалам билан бошини қашлайди. Пешанаси тиришиб, ажинлари чуқурлашади. Шундай долзарб, тиқилинч дамларда севги, оила... Жувонга қаттиқроқ сўз айтмоқчи бўлдию, ўйланиб қолди. Ахир, гидроузелни шулар қуришади-да. Уйлик-жойлик бўлиб қолишса, бола кўришса — шу ерда бутунлай қолиб кетишади.

— Майли, — деди ҳовридан тушиб. — Келаси ҳафтада битадиган 12 квартирали уйнинг бири сеники. Ҳа, айтгандай, Надяхон, эринг нима иш қилади?

— Шофёр.

— Қаерда?

— Хўжайли пристанида.

— Айт, бизга ишга келсин.

— Албатта, жон деб келади, — жувон қувончдан юзлари қизариб, эшикка югурди.

Биров кириб клубнинг томини ёпишга шифер етишмаётганини айтди, бирови касаба союз ташкилотидан арз қилди. Шахмат-шашка, бичиш-тикиш тўгараклари очилибди. Шахмат, тикув машинаси сотиб олишга эса пул ажратилмабди...

Ҳа, Тахиатошда ишлар кўп. Кишилар ҳам янги, қурилишлар ҳам янги, уй-жойлар ҳам янги.

— Юринг, бу ердан чиқиб қочмасак дурустроқ гаплашолмаймиз, — деди Владимир Петрович. Қорақалпоқ «белбоғи»га асос солувчилар яъни экспериментальчилар ҳузурига боргунча у йўл-йўлакай свайлар вақтида етказиб берилмаётганини айтди. 120 дан ортиқ свай олишибди. Лекин бетон етишмаяпти, кислород масаласи ҳам чатоқроқ. Бошқарма раҳбарлари бу масалани ўйлаб кўрсалар яхши бўларди. Ҳар кун 12 баллон кислород ўрнига 3-4 баллон беріляпти...

ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬ участкада иш қизғин. Яков Залешчук бошлиқ механизациялашган бригада ишчилари темир-бетон трубаларни вибропогружатель билан ерга қоқишяпти. Труба 32 метр чуқурликка тушиши керак. Оқимни бошқарувчи дамба ва тўғон асоси ҳам ана шундай чуқурликда бўладида. Бу усулда қурилган дамба мустаҳкам бўлади, арзонга тушади, тез битади. Валентин Головошков, Константин Халецкий, Сергей Дорош бошлиқ уч бригада экспериментал ишларни муддатидан икки ой олдин тамомлаш учун мусобақалашаётир. Ҳар бир бригадада биттадан 320 градусга айланувчи копер-универсал бор. Головошков бригадаси трубани 32 метрга туширди. Трубани ернинг қум аралаш тупроқли қисмидан ўтказишда янги эрлифт (қатлам катта босимда сув, ҳаво билан ювилади) усулидан фойдаланилди. Оғир тупроқли жойларда пармалаш усули қўлланилди.

Иккинчи ва учинчи бригадаларда ҳам металл свайлар вибропогружатель ёрдамида 25-28 метр чуқурликка туширилди. Бу тажрибалар гидроузел дамбасини шу усулда қуриш жуда мақбул ва фойдали эканлигини кўрсатди. Лаборатория анализлари свай тушган қатламда фильтрация деярли бўлмаслигини, трубалар мустаҳкам ўрнашишини исботлади. Етти ўлчаб бир кесиб, ҳамма ишни пухта бажарган тажрибакорлар қурувчиларга:

— Қорақалпоқ «белбоғи»ни бемалол боғлайверинглар. Унинг мустаҳкам, чидамли бўлиши, асрлар бўйи авлодларга хизмат қилишига биз кафилмиз. Ўжар Аму унинг остидан чиқиб қочолмайди, — деб рапорт бермоқдалар.

С. НУРОВ,
Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.
Тахиатош.

□ □

Суратларда: чапда — экспериментал участка қурилиши монтажчилари — (чапдан-ўнгга) А. К. Порокин, Л. Н. Паленкин, А. В. Андрянов, Ю. К. Демичев, Б. И. Добрезжев; ўнгда — гидроузел қурилишида ишлаётган ёш техник Обид Қалиев.

А. Тўраев фотолари.

ТАШАББУС, ЯНГИЛИК

Ҳовлилик уйлар

Мамлакатимизнинг ҳамма жойидаги сингари республикамизда ҳам уй-жой қурилиши тобора кенг қулоч ёймоқда. Иморатларнинг такомиллашган лойиҳалари яратилмоқда. Яқин йиллар ичида қуриладиган посёлкалар, обод қишлоқлар, шаҳар атрофида бунёд этиладиган типовой уйлар қандай бўлади? Тошкентдаги қурилиш бўйича экспериментал типовой лойиҳалаш илмий текшириш институтининг мутахассислари шу ҳақда бош қотирмоқдалар.

Республикамиз иқлим шароитига мослаб, миллий архитектурамиз анъаналаридан ижодий фойдаланган лойиҳачи-мутахассислар катта оилаларга мўлжалланган уй-жойларнинг икки хил типовой лойиҳасини яратдилар. Биринчи вариантда иморат икки қаватдан иборат бўлади. Хоналар, ошхоналар ва санитария узеллари бир бинода жойлашади.

Иккинчи вариантдаги лойиҳада ошхона ва санитария узелларини хоналардан алоҳида — ҳовлида қуриш назарда тутилади. Ҳар икки вариантдаги лойиҳада ҳам ҳовлиларда сўрилар, супалар қуриш кўзда тутилади. Ҳовли ичидаги ариқларда сув оқиб туради, дарахтлар ва гуллар бўлади.

Иккинчи вариант республикамиз иқлим шароитига жуда мос келишини кўпчилик архитекторлар ва мутахассис бинокорлар таъкидламоқдалар. Ошхонанинг ҳовлида бўлиши кишилар истиқомат қиладиган хоналарнинг тоза, баҳаво бўлишини таъминлайди. Ўзбекларнинг қадимий архитектура анъаналари ҳам шуни тасдиқлайди.

М. СУЛТОНОВ,
бинокор инженер.

МЕБЕЛЛАР КЎРГАЗМАСИ

Тошкентдаги «Победа» маданият ва истироҳат боғида очилган Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси яна ҳам гавжум бўлиб қолди. Бу ерда республикамиз мебель корхоналарида тайёрланган маҳсулотлар ҳам намойиш қилиняпти. «Ватан», «Шарқ» фирмалари ва республикамиздаги ўнта мебель корхонаси ҳар йили 20 миллион сўмликдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Кейинги йилларда мебель ишлаб чиқариш икки баравар ортди. Уларнинг хили анча кўпайиб кетди. Бунга корхоналарни замонавий машина-ускуналар билан жиҳозлаш натижасида эришилди.

Олмалиқ фабрикасида ишлаб чиқарилган диван-каравот, ёзув столлари кўпчиликнинг эътиборини жалб қилмоқда. «Шарқ» фирмасида тайёрланган шкаф, юмшоқ каравот, тумбочкалар ҳаммага манзур бўляпти. Кўргазма очилганидан буён «Шарқ» фирмаси ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотлар учун 3 мингтадан ортиқ заказ қабул қилди.

Андижон, Самарқанд мебель фабрикаларида тайёрланган шкаф, диван, стол, стул, кресло ва бошқа буюмлар ҳам сифати ва янги нусхада бўлиши билан алоҳида ажралиб турибди.

Республикамиз мебель саноат корхоналари маҳсулотларининг намойиш қилиниши аҳолининг мебелларга эҳтиёжи тобора ортиб бораётганлигини кўрсатди. Кўргазма ҳузуридаги улгуржи савдо ярмаркаси ўн кунда жуда кўп заказлар олди. Бу, республикамизда йил бўйи сотилган бутун мебелларнинг пулига тўғри келади.

Республика Халқ хўжалиги кенгаши ёғочсозлик бошқармаси ишлаб чиқариш-техника бўлимининг старший инженери Б. Гороховский, кўргазма аҳолининг мебель маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини ўрганишда муҳим роль ўйнаётганлигини алоҳида таъкидлади. Шу билан бирга, кўргазмани узоқ вақт очиб қўйишга тилакдош эканлигини билдирди. Тошкентда мебеллар намойиш қилинадиган алоҳида зал очиб қўйиш вақти ҳам келиб етди, деди у. Ихтисослаштирилган магазинларда энг яхши мебеллар учун павильонлар очиш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Мебеллар кўргазмаси ва улгуржи савдо ярмаркаси республикамиз мебель саноати эришган янги муваффақиятларни кўз-кўз қилиб турибди.

Х. ИКРОМОВ.

БОЛАНИ ЁШЛИГИДАН...

ТАРБИЯ ҲАҚИДА МУЛОҲАЗАЛАР

□ □

Пойтахтимиздаги 75- мактабда ҳамкасблар, ота-оналар йиғилишиб, суҳбатлашиб ўтиргандик. Ишчи аёл Баҳри Зоҳидова фарзандларидан хурсанд бўлиб гапирди:

— Ҳа, фарзандларимизни ёшлигидан тўғри тарбия қилсак олам гулистон бўларкан, меҳнатларимиз зое кетмас экан, орзу ва умидларимиз рўёбга чиқаркан, ҳамма вақт ва ҳамма жойда бизни иззат-ҳурмат қилишаркан.

Мактаб директори Иброҳим Ҳошимов:

— Жуда тўғри айтдингиз, Баҳрихон, Сиздан жуда миннатдормиз, — деди. Ҳамма ҳам сизга ўхшаб, саккиз болани одобли, ғайратли қилиб тарбияласа ўқитувчилар ҳам хурсанд бўлади.

Дарҳақиқат Баҳри опа ишчи, эри Мансур ака Мирхомидов эса — оддий юкчи бўлиб ишлайди. Катта қизлари Дилором — Фармацевтика институтининг студенти, олти болалари ўрта мактабда ўқишади. Кенжатой Ғофиржон уйда. Шуниси қувонарлики, болалар озода, одобли, ҳаммаси «тўрт», «беш»га ўқийди, бир-бирларига ёрдам беришади, оиладаги меҳнатни завқ билан талашиб бажаришади.

— Аввало болаларимизнинг тарбиясида эру хотин бамаслаҳат иш тутдик, — дейди Баҳри опа, — ўзимиз яхши намуна кўрсатишга тиришдик. Болаларни жуда ҳам ўз ҳолларига қўйиб юбормадик. Қаттиқ «исканжага» ҳам олмадик. Яхшиликларини мақтадик, камчиликларини кўрсатиб, тузатишга мажбур ҳам қилдик. Гапнинг тўғриси, ҳадеса, мактабга югурдик, тушунмаган нарсаларимизни ўқитувчилардан сўрадик, берган маслаҳатларини кунт билан бажаришга тиришдик, — деди.

Халқимизда болани ёшдан, ниҳолни бошдан эҳтиёт қил, деган мақол бор. Шунинг учун ҳар бир ўқитувчи, ота-она ва оиладаги ҳар бир катта киши боланинг жисмоний, ақлий қобилиятларини, табиатини, нимага мойиллигини яхши билиши ва уни тўғри тарбия қилиш учун кунт билан ишлаши керак.

Бола тарбиясини ҳар ким ҳам билавермайди. «Манман» деган кишилар ҳам бола тарбиясида катта-катта хатоларга йўл қўйиши мумкин. Баъзан «Ўнта фарзанд кўрганман, тўрттасини турмушга чиқариб, иккитасини уйлантирганман» деб мақтанадиганлар ҳам бўлади. Бизнинг фикримизча, масала боланинг кўп ёки камлигида эмас, балки тарбиялаб етказган болангизнинг ақли расолигида, ахлоқий поклигида, жисмоний тетиклигида, эл-юрт хизматига содиқлигидадир. Шундай яхши, олижаноб болани тарбия қилиб етказган ҳар бир ота-она, боласининг оз ва кўплигидан қатъи назар, ҳар қанча мақтанса арзийди.

Ҳурматли педагогимиз А. С. Макаренко болани билиб тарбия қилиш ҳақида жуда тўғри маслаҳат берган эди: «Ҳар бир ота ва ҳар бир она ўз болаларида қандай сифатлар тарбияламоқчи бўлганини билиши керак. Ота-она тарбияда ўз мақсади нима эканлигини очиқ ва равшан ўйлаб олмоғи лозим. Сиз ўз фарзандингизни Совет мамлакатининг чинакам граждани, билимдон, ғайратли, ҳалол, ўз халқига ва революция ишига садоқатли, меҳнатсевар, тетик ва хушмуомала одам қилиб етказишни истайсизми? Ёки уни сиз мешчан, нокас, қўрқоқ, муғомбир ва пасткаш одам бўлишини истайсизми? Ана шу масалани танангизга яхшилаб бир ўйлаб кўринг, лоақал дилингиздан бир ўтказиб кўринг, шунда сиз кўпгина хатолар қилганингизни ҳам, олдингизда турган кўпгина турли йўлларни ҳам дарҳол кўра оласиз»...

Қарс икки қўлдан чиқади, дейдилар, бу жуда тўғри гап. Ҳури Холмуҳамедова, Зуҳра Султонхўжаева, Мунаввар Пўлатова каби ўқитувчиларнинг ҳалол меҳнати ва ота-оналар ўртасидаги таъсирчан педагогик пропагандаси бўлмаганда, темирчи Ортиқ Мирзаев, юкчи Мансур Мирҳомидов ва ишчи Баҳрихон Зоҳидовалар каби ота-оналарнинг мактаб билан биргаликда олиб борган самарали ишлари бўлмаганда болаларни шундай зийрак, хушхулқ қилиб тарбиялаш албатта қийин бўларди.

Талтайтириб ўстирган фарзандингиз улғайиб қолгач, баъзан ота-онанинг чеккан заҳматларини унутади, ҳатто уларни менсимай қўяди. Яхшики, бундайлар орамизда кам. Шунинг учун, болани ёшдан, ниҳолни бошдан асра дейди халқимиз. Гўзал ахлоқи, теран ақли, ҳалол меҳнати, ота-онага меҳр-муҳаббати, ҳурмат-иззати билан танилган ёшларимизга бу ажойиб фазилатлар ёшлигидан сингдирилганда.

А. РУСТАМОВ,
Х. ЮСУПОВА,
республикада хизмат кўрсатган ўқитувчилар.

Туҳфалар

Республикамиздаги умумий таълим мактабларида янги 1965—1966 ўқув йили бошланишига жуда оз вақт қолди. «Ўқитувчи» нашриёти 1965 йилнинг 1 июлигача янги ўқув йили учун 9 миллион 635 минг нусхада 118 дарслик нашр этиши керак эди.

«Ўқитувчи» нашриёти коллективи янги ўқув йилини муносиб кутиб олиш, мактаб ўқувчиларини фан асослари билан таништирадиган ғоявий юксак, илмий жиҳатдан мукаммал, методика нуқтаи назардан пухта дарсликлар билан таъминлаш учун барча имкониятларни ишга солди. Натижада нашриёт 9 миллион 355 минг нусхада (ўтган йилнинг шу вақтида чиқарилган китобларга қараганда 838 минг нусха ортиқ) 113 дарслик нашр этди.

Янги ўқув йилида республикамиз мактаблари турли предметлардан янги дарсликлар оладилар. Масалан, 3-синф учун «Корейс тили дарслиги», 4-синф учун «СССР тарихидан ҳикоялар», 5-синф учун «Табиий география», 7-8-синфлар учун «Музика дарслиги», 8-синф учун «Француз тили дарслиги», рус мактабларининг 8-синфи учун «Ўзбек тили дарслиги», 9-синф учун «Геометрия», 9-10-синфлар учун «СССР тарихи», 10-синф учун «Янги тарих», II қисм, «Энг янги тарих», II қисм, «Органик химия», «Жамиятшунослик» дарсликлари биринчи марта нашр этилди.

Мавжуд дарсликларни стабиллаштириш, уларнинг сифатини яхшилаш, замонамизнинг ҳозирги талабига етарли даражада жавоб бера олиш нуқтаи назаридан 5-синф учун Е. М. Бельскаянинг «Ботаника», 8-синфлар учун М. Ғ. Ваҳобов ва бошқаларнинг «Ўзбекистон ССР тарихи», Н. Д. Долимовнинг «Ўзбекистон ССР географияси», 10-синфлар учун С. А. Азимов, Ю. С. Султоновларнинг адабиёт дарслиги ва хрестоматияси қайта ишлаб чиқилди.

Мактаблардаги таълим-тарбия ишларининг сифатини юқори даражага кўтаришда, ўқитиш методларини янада такомиллаштиришда ўқитувчи ва тарбиячиларга яқиндан ёрдам бериш мақсадида нашриёт 1965 йилда 45 номда ўқув-методика адабиёти босиб чиқаради. М. Г. Давлетшиннинг «Ўқувчиларда қобилият таркиб топтириш», А. В. Никольскаянинг «Совет оиласи ва болалар тарбияси», А. Шоҳамидов ва бошқаларнинг «1—4-синфларда расм дарслари», О. К. Апухтиннинг «Тасвирий санъат тўғрисида суҳбат», К. Жўраевнинг «Адабиёт кабинети», Б. И. Золотовнинг «Ўзбек мактабларида рус тили ўқитишда техника воситаларидан фойдаланиш» (рус тилида), Ж. Ж. Жалолов, З. Мусина, Г. Абдуқодироваларнинг «5—6-синфларда инглиз ва немис тилларидан синфдан ташқи ўқиш» китоблари, А. Абдусаматовнинг «Биология дарсларида атеистик тарбия», К. Я. Парменовнинг «Химиядан ўқиш китоби», I қисм, Е. Ф. Чекмаревнинг «5—6-синфларда арифметика ўқитиш методикаси» шулар жумласидандир.

Нашриёт республикамиздаги олий ва махсус ўрта ўқув юртлари, профессионал техника билим юртлари ҳамда музика мактаблари учун 1964 йилда 36 номда дарслик ва ўқув қўлланмалари нашр этган бўлса, бу йил 46 номда китоб босиб чиқармоқда. Бу китобларнинг 40 таси биринчи марта нашр этилаётган оригинал ва таржима асарлардир.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Матбуот давлат комитети ўзининг 23 июндаги коллегия мажлисида «1965—1966 ўқув йили учун мактаб дарсликлари чиқариш» масаласини ҳар тарафлама муҳокама қилди ва бир қанча амалий тадбирлар белгилаб чиқди.

Партия ва ҳукуматимизнинг республикамиз умум таълим мактаблари ўқувчиларини ҳамда олий ва махсус ўрта ўқув юртлари студентларини керакли дарсликлар, ўқув ва методика қўлланмалари билан ўз вақтида таъминлаш ҳақида кўрсатаётган ғамхўрлиги ва амалий тадбирлари биз нашриёт ходимлари зиммасига дарсликлар нашр қилиш ишида мавжуд бўлган нуқсонларга барҳам бериш, дарсликларнинг ғоявий-илмий, методик ва бадиий жиҳатдан янада юқори даражага кўтариш вазифасини юклайди. Нашриёт коллективи бу фахрли вазифани бажариш борасида самарали меҳнат қилмоқда.

Ғ. АЛИЕВ,
«Ўқитувчи» нашриётининг бош редактори.

СОВЕТ КИШИСИ УЧУН

Совуқ ўтказмайдиган шойи

«Ригас оудумс» тўқимачилик фабрикаси инфрақизил нурларни тез қайтариб турадиган газламалар ишлаб чиқаришга ҳозирлик кўрмоқда. Лавсан, капрон, сунъий шойи устига жуда юпқа қилиб, бир неча миллимикрондан ошмайдиган миқдорда бир қават алюминий суркалади. Бунинг учун маҳаллий инженерлар вакуум ичида йилига бир миллион метр газламага металл суркайдиган поток линия яратдилар. Кўз илғамас плёнка газламанинг қайси томонига жойлашганига қараб, ҳам иссиқдан, ҳам совуқдан жуда яхши сақлайди. Ташқи томондаги плёнка кишининг қизиб кетишига йўл қўймаса, ички томондаги плёнка бадандаги иссиқликнинг чиқишига тўсқинлик қилади. Бу эса йилнинг турли фасллари учун енгил кийим-кечак тикиш имконини беради. Металл суркалгандан кейин газламалар ўзининг одатдаги хоссаларини, масалан, «нафас олиш» қобилиятини йўқотмайди.

Рига.

Ҳаво «дамланган» одеял

Семипалатинск мовут комбинатида ҳаво «дамланган» одеяллар тайёрлаб чиқарилди. Бундай одеяллар катаклари бир-бирига туташтирилган иккита полотнодан тайёрланмоқда. Катакларнинг ўртасида боғланмаган ва уларнинг орасида ҳаво қатлами ҳосил бўлади. Мана шу нарса одеялни семиз ва иссиқ қилиб юборади. Полотно 30 процент жун ва 70 процент штапель толасидан тўқилган. Шунга қарамай, фақат жуннинг ўзидан тўқилган полотнодан анча иссиқ.

Семипалатинскликларга ҳаво «дамланган» одеял ишлаб чиқаришни жун саноати марказий илмий тадқиқот институтининг мутахассислари ўргатишди.

Семипалатинск.

Шарбати ўзи билан

Львов консервачилари «шарбати ўзи билан» бирга бўладиган мева консервалари ишлаб чиқаришни ўзлаштириб олишди. Майда-майда қилиб тилинган меваларнинг устига аввалгидек сув эмас, балки олма шарбати қуйилади. Яна бир янгилик — «суюқ мева»лардир. Олма, олча, нокнинг уруғи ёки данаги олиб ташлангач, яхшилаб эзиб, устига шарбат қуйилади.

Ҳар хил мева ва сабзавотларни аралаштириб таом тайёрлаш усули ўзлаштириб олинди. Резаворларга қанд-шакар аралаштириб, лаззатли ва фойдали консервалар тайёрланмоқда: қулупнай ёки қора смородинани эзиб, унга шакар аралаштириб консерва қилинмоқда. Бунда витаминлар тўла сақланиб қолади. Ёввойи ўсадиган резаворларни қайта ишлаш кўпайтирилди.

Львов.

Марҳамат, харидорлар!

Киров районида қуриб битказилган шаҳардаги энг йирик мебель уйи харидорларни қабул қилди. Минг квадрат метр саҳнни эгаллаган учта бўлимда юзлаб хил буюмлар, турар-жой хоналари учун мўлжалланган деталларнинг йиғимлари, ётоқхона мебелларининг туркумлари, меҳмонхона, ошхона комплектлари, айрим буюмлар бор. Насияга мол сотиш йўлга қўйилди.

Бу йил Ленинградда юздан ортиқ йирик магазин ва умумий овқатланиш корхонаси очилди. Булар орасида пойафзал уйи, «мотолюбитель» ва «Олимпиец» деган спорт моллари магазинлари бор.

Ленинград.

(ТАСС).

БУГУН—БУТУНИТТИФОҚ ФИЗКУЛЬТУРАЧИЛАР КУНИ

ОММАВИЙЛИК—ШИОРИМИЗ

ОРЗУГА АЙБ ЙЎҚ, ДЕЙДИЛАР

Ошкор айта қолай: Мен касаба союзлари Бутуниттифоқ VIII спартакиадасида кўрсатган натижаларим билан фахрлана оламан. 100 метрга брасс усулида сузишда маррага биринчи бўлиб келдим, ҳурмат пьедесталининг энг юқорисидан жой олдим. Спартакиаданинг олтин медалига сазовор бўлдим. Бироқ мен кўрсатган натижа 1.19,3 секунд вақт халқаро спорт мастери норматидан атиги 0,2 секунд паст эканлигини эшитганимда қанчалик куюнганимни билсангиз эди. Яқинда хизмат кўрсатган спорт мастери бўлдим. Орзум — халқаро спорт мастери деган юксак номни қўлга киритиш. Орзуга айб йўқ дейдилар.

Яқин бўлажак мусобақаларда ана шу мақсад сари стартга чиқаман. Дугоналарим билан спартакиададан ўнта олтин медаль олиб қайтдик. 4х100 метрга эстафетали сузишда биринчи ўринга чиқиб Ўзбекистон рекордини ўрнатдик. Бу бизнинг Бутуниттифоқ Физкультурачилар кунига совғамиздир.

С. БАБАНИНА,
жаҳон рекордчиси, хизмат кўрсатган спорт мастери.

ИШОНЧИНГИЗНИ ОҚЛАЙМАН

1962 йили «Пахтакор» футбол командаси фахрли олтинчи ўринни эгаллаганида бунда менинг ҳам ҳиссам борлигидан фахрланган эдим. Ўша йили кўпчилик қатори менга ҳам СССР спорт мастери унвони берилган эди. Бироқ кейинги мавсумда бетоб бўлиб қолганлигим сабабли ўйинларда қатнаша олмадим. Бир неча ой машғулотларда ҳам қатнашмасликка тўғри келди. Спортчи учун бир неча ой спорт билан шуғулланмади деган сўз, формадан чиқди, яъни бўшашиб қолди дегани бўлади.

Соғайиб кетгач, яна дублерлар составида ўйнай бошладим. Маҳоратимни оширдим. Тренерлар лозим топиб мени яна асосий составга киритишди. Бироқ ошкор айтишим керакки, ўйинларим билан ишқибозларни ҳали хурсанд эта олганим йўқ. Футбол ишқибозлари олдида қарздорман. Менга билдирилган ишончни оқлашга, маҳоратимни тинмай ошира бориб, етук ўйинчилар сафидан жой олишга ҳаракат қиламан.

Менинг орзуим асосий составдан мустаҳкам ўрин олиш.

Ҳ. РАҲМАТУЛЛАЕВ.
«Пахтакор» командаси ўйинчиси, СССР спорт мастери.

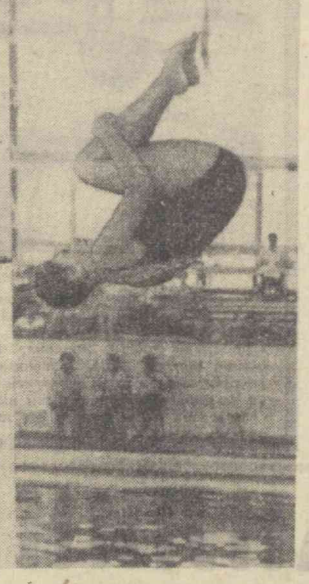

Киевда ўтказилган «Динамо» жамиятининг Бутуниттифоқ VII спартакиадасида тошкентлик енгил атлетикачи, спорт мастери Г. Кутянин барча рақибларини ортда қолдирди. У 2 метр 09 сантиметр баландликдаги планкадан ошиб, «Динамо» жамияти чемпиони бўлди. Чапдаги суратда спорт мастери Г. Кутянинни кўриб турибсиз. Унгдаги суратда эса спорт мастери Вера Пелипко. Вера ўқувчиларнинг XVIII спартакиадасида чемпион номини олди. Бу ҳар иккала спортчининг муваффақияти Бутуниттифоқ физкультурачилар кунига муносиб совғадир.

Б. Мазур (ЎзТАГ) ва **И. Зайнитдинов** фотолари.

ҚИШЛОҚ СПОРТЧИЛАРИ СПАРТАКИАДАСИ

Бугун Тошкентда «Пахтакор» марказий стадионида Ўзбекистон қишлоқ спортчиларининг традицион VII спартакиадаси байроғи тантанали равишда кўтарилади. Ҳозирги кунда «Пахтакор» қишлоқ жамияти сафида 1650 физкультура коллективини бирлаштирган 400 мингга яқин спортчи бор. Биргина ўтган йилнинг ўзида 25 мингдан ортиқ разрядли спортчи тайёрланди. Шулардан иккитаси спорт мастери, 300 дан ортиғи биринчи разрядли спортчилардир.

Бугун очиладиган спартакиадада колхоз, совхоз, район ҳамда область спартакиадалари мусобақаларида ғолиб чиққан мингдан ортиқ спортчи қатнашади. Бу спортчилар кураш, волейбол, шахмат, шашка, хуллас, спортнинг тўққиз тури бўйича мусобақалашадилар.

Спартакиада ғолиблари келгуси йилда Москвада бўладиган қишлоқ спортчиларининг III Бутуниттифоқ спартакиадасида қатнашиш ҳуқуқини оладилар.

А. ПУЛАТОВ.

ЁШЛИК, ГЎЗАЛЛИК, САЛОМАТЛИК БАЙРАМИ

Бундан 26 йил илгари — 1939 йил 18 июлда мамлакатимизда биринчи марта Бутуниттифоқ Физкультурачилар куни — ёшлик, гўзаллик, сиҳат-саломатлик байрами нишонланган эди. Шундан бери ҳар йили август ойининг иккинчи шанба кунида ишчилар, хизматчилар, ўқувчилар, хуллас бутун совет халқи ўзининг меҳнатдаги ва ўқишдаги, спорт соҳасидаги эришган ютуқлари тўғрисида Ватанга рапорт бериб келмоқда.

Бу йил ҳам 14 август куни мамлакатимиз шаҳар ва қишлоқларида спорт байроқлари кўтарилиб, катта байрамлар бўлади. Стадионлар, ҳовузлар, спорт заллари ва майдончалари меҳнаткашлар билан тўлади. Спортчиларимиз ўзларининг маҳоратларини намойиш қиладилар.

Партия XXII съезди тарихий қарорлари билан қуролланган республикамиз физкультура ташкилоти ва унинг катта активи ўз куч ва тажрибасини йигит ва қизларни спорт қучоғига тортиш билангина чегараланиб қолмай, балки кексаларни ҳам физкультура билан шуғулланишга ундамоқдалар. Жисмоний тарбия ва спорт турмушимизга чуқур кириб бораётир, у совет кишилари соғлиғини мустаҳкамлаш ҳамда узоқ умр кўришига ёрдам бераётир.

Ўзбек физкультурачиларининг сафи тез ўсиб бормоқда. Шу билан бирга, уларнинг спорт маҳорати ҳам ошаётир. Ҳозирги кунда республикамизда физкультурачилар армиясининг сони 1,5 миллион кишидан ошиб кетди. Булар орасида минглаб спорт мастерлари ва разрядчи спортчилар бор. Бу жуда катта ғалаба эканлигини кўз олдимизга келтириш учун бундан 48 йил илгари «физкультура», «спорт», «чемпион» деган сўзлар бўлмаганлигини эслашнинг ўзи кифоя.

Коммунистик партия физкультура ва спортни ривожлантиришга алоҳида ғамхўрлик қилиб келмоқда. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети 1959 йил 9 январда «Мамлакатда физкультура ва спортга раҳбарлик қилиш тўғрисида» қарор қабул қилди. Бу қарор физкультура ҳаракатини ривожлантиришда янги давр очиб берди. Барча қардош республикалардаги сингари Ўзбекистонда ҳам спорт жамияти ва ташкилотлари союзи ташкил этилди. Бу союз республикадаги барча физкультура ҳаракатига раҳбарлик қила бошлади. Фузкультура ва спортга раҳбарликнинг қайта қурилиши жамоатчилик ташаббускорлигини ошириб юборди.

Физкультура ва спортни ривожлантириш учун уни оммавийлик даражасига кўтариш лозим. Шунинг учун ҳам ҳар бир киши физкультура ва спортни тарғиб қилувчи агитаторга айланиши керак.

Физкультура ҳаракатини янада ривожлантириш соҳасида Ўзбекистон партия ва ҳукумати «Республикада физкультура ва спортни янада ривожлантириш тадбирлари ҳамда СССР халқлари IV спартакиадасига тайёргарлик кўриш тўғрисида» қабул қилган қарори катта роль ўйнади. Бу ҳужжатда аҳолини физкультура ва спортга янада кенг жалб қилиш, спортчиларнинг маҳоратини ошириш режалари яққол кўрсатиб берилди.

Ҳозирги кунда республика мактабларида физкультура ва спортни кенг ривожлантиришга алоҳида аҳамият берилмоқда. Шу мақсадда педагогика институтларида жисмоний тарбия факультетлари очилмоқда, Ўзбекистон Давлат физкультура институтининг қатнаб ва сиртдан ўқийдиган бўлимларига судентлар кўп қабул қилинмоқда. Шуни айтиш кифояки, 1970 йилда барча ўрта мактабларда олий физкультура маълумотли мутахассислар ишлай бошлайди. 1965—1966 йилларда ўзбек Давлат физкультура институти ҳамда педагогика институтларининг жисмоний тарбия факультетларига 1550 киши қабул қилинади.

Республикада болалар спорт мактабларининг тармоқлари ҳам кенгайиб боради. 1970 йилда Ўзбекистонда болалар спорт мактаби икки марта кўпаяди, Тошкентда республика болалар спорт мактаби очилиб, унда 1000 ёш спортчи ўқийди.

Спорт иншоотлари қурилишига ҳам алоҳида аҳамият берилмоқда. Фақат касаба союз маблағларидан стадионлар, спорт заллари, сузиш ҳавзалари ва бошқа иншоотларнинг қурилиши ва реконструкция қилиниши учун 3 миллион сўмдан ортиқ пул ажратилди. Нукусда янги «Спартак» стадиони, Қаршида «Меҳнат» спорт комплекси қурилади. Гулистон ва Бухорода, Термиз ва Андижонда янги стадионлар, спорт заллари, сув станциялари қурилмоқда. Тошкентда спорт иншооти қурилиши кенг тус олади. Бу ерда Олимпия спорт шаҳарчаси билан бирга спорт саройи қурилиши ҳам бошланади. Янги ипподромда республика чавандозлик-спорт базаси жойлашади.

Корхоналар, колхоз, совхозлар, ўқув юртларидаги физкультура коллективларига алоҳида аҳамият берилади. Энг яхши физкультура коллективларига спорт клуби номи берилади. Республикамизда спорт клубларининг сони йил сайин ошиб бормоқда. Бу номга йирик саноат корхоналари, қурилишлар, колхозлар ва ўқув юртларидаги энг яхши коллективлар эришди.

Кейинги йилларда жуда кўп хилма-хил спорт мусобақалари ўтказилди. Бу физкультирачилар сони кўпайиши ва маҳоратининг ўсишига имкон берди. Шу йилнинг ўзидаёқ республика миқёсида ўқувчилар, касаба союзлар ва қишлоқ спортчиларининг спартакиадалари ўтказилди. Физкультура коллективларининг сони 7,5 мингга етди. Ҳозир республикада 50 стадион, 537 комплекс спорт майдончаси, 741 спорт зали ишлаб турибди. Фақат ўтган йилнинг ўзида 155 спортчи спорт мастери, 183 минг киши разрядчи спортчи бўлиб етишди. Ўзбек спортчиларининг маҳорати ҳам ошиб бормоқда. С. Бабанина, С. Отақулов, С. Диамидов, Н. Устинова, С. Шаропов, С. Муртазоев, М. Исмоилов, А. Колюшов каби спортчиларимизнинг номлари узоқ-узоқларга таралди.

Бугун Бутуниттифоқ Физкультурачилар куни байрам қилинаётган кунда физкультура ва спорт соҳасида эришган ютуқларимизни янада мустаҳкамлаш учун кўп ва катта ишларни амалга оширишга сўз берамиз.

Меҳнат ва спортда янги муваффақиятларни қўлга киритишимизга ишонамиз.

Ф. ШОКИРОВ,
Ўзбекистон ССР спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи совети раисининг ўринбосари.

ЮКСАЛИШ ЙЎЛИДА

Областимизда физкультура ва спорт кенг ривожланиб бормоқда. Ҳозир физкультура ва спорт билан шуғулланувчилар сони 100 минг кишидан ошиб кетди. Шаҳар ва районларда аҳоли ўртасида физкультура ва спорт ишларини кенг йўлга қўйишда комсомоллар ғайрат кўрсатишяпти. Областимиздаги хотин-қизларни, жумладан кўпроқ маҳаллий миллат қизларини спортга жалб қилишда катта ишлар қилинмоқда. Ҳозирнинг ўзида спорт билан шуғулланувчи хотин-қизлар сони 36 минг 200 кишига етди. Биргина 1964 йилда 1200 хотин-қиз спорт разряди нормасини бажарди. Улардан 115 нафари жамоатчи инструктор, 673 нафари спорт турлари бўйича судя бўлиб етишди.

Кун сайин гуллаб-яшнаётган Навоий шаҳридаги «Меҳнат» кўнгилли спорт жамиятининг иши айниқса диққатга сазовордир. Бу шаҳарда кўпгина спорт ишларини жамоатчи тренер ва инструкторлар олиб бормоқда. Бу соҳада велосипед, эркин кураш ва енгил атлетика секцияларида тренерлик қилаётган спорт мастерлари В. Кузнецов, И. Эргашев, И. Салтиков, С. Шупковлар намуна бўлишмоқда. Химиклар шаҳрида 4 мингга яқин йигит-қиз спорт билан мунтазам шуғулланмоқда. Улар маҳоратларини ошириш билан бирга, спорт майдончалари қуришда ҳам фаол иштирок этмоқдалар. Ўтган йилдан ҳозирги кунгача 20 га яқин баскетбол, 6 та футбол майдончалари қурилиб, фойдаланишга топширилди. 98- автобазадаги спорт майдончаси, «Нарпай» совхозидаги футбол майдони қишлоқ спортчиларининг энг севимли жойига айланди.

Областимизнинг қишлоқ жойларида қарийб 200 га яқин қуйи физкультура коллективлари ишлаб турибди. Бу коллективлар атрофига 40 мингга яқин спортчи уюшган. Фақат ўтган йилдан буён қишлоқ ёшларидан мингдан ортиқ киши разрядлилар сафига қўшилди. Вобкент районидаги «Шофиркон», Ғиждувон районидаги «Гулистон», Бухоро районидаги «Янги турмуш» колхозларида спорт ишлари намунали йўлга қўйилганлиги туфайли бу хўжаликларнинг спортчилари область ҳамда республика миқёсида ўтказилаётган мусобақаларда юқори натижаларни қўлга киритмоқдалар. Мазкур колхозларнинг барча бригада дала шийпонларида шахмат, шашка секциялари, волейбол майдончалари ташкил этилган. Олий ва ўрта ўқув юртлари, мактабларда ёшларнинг физкультура ва спортга бўлган ҳавасларини ошириш борасида ҳам анча ишлар қилинди. Бухоро шаҳридаги медицина билим юртида бу соҳада ибратли ишлар қилинаётир. Билим юртининг мингга яқин спортчиси бор. Улардан 500 га яқин киши турли спорт разрядларига эга.

Ютуқларимиз билан бирга бу соҳада анча камчиликларимиз ҳам бор. Айрим мактаб, завод, фабрика ва колхозларда спортга жуда кам аҳамият берилаётир. Спортга алоқаси бўлмаган кишилар кўпгина мактабларда жисмоний тарбиядан дарс бермоқдалар. Бу, айрим ташкилот раҳбарларининг эътиборидан четда қолмоқда. Масалан, Бухоро Давлат педагогика институтида 2 мингга яқин йигит-қиз ўқийди. Шунга қарамай, бўлажак педагогларни спортга жалб қилиш ишлари талабга жавоб бермайди.

Область пертия комитети ва область ижроия комитети яқинда Вобкент район партия комитетининг физкультура ва спорт ишларида партия ва комсомол ташкилотларининг роли ҳақидаги ахборотини тинглади ва «Қизил байроқ» колхози физкультура коллективининг аҳоли ўртасида спортни кенг оммалаштиришда жамоатчилик ролини ошириш юзасидан бошлаган ташаббусини маъқуллади.

«Қизил байроқ» колхозининг спортчилари ташаббусига ҳозирги кунда Ромитан районидаги «Ромитан» совхози спортчилари ҳамда совхознинг барча бўлимларидаги спорт коллективлари қўшилдилар. Улар совхоз бўлимларида волейбол, футбол майдончалари қуришни кенг авж олдириб юбордилар. «Қизил байроқ» колхози физкультурачиларининг ташаббуси областимизнинг Ғиждувон, Қоракўл, Бухоро, Ромитан районлари ҳамда шаҳар корхоналарида кенг қўллаб-қувватланмоқда.

Бу йил областимизда қишлоқ спортчиларининг спартакиадаси бўлиб ўтди. Энг яхши спортчиларимиздан И. Абдуллаев, О. Пирназаров, Карпов, Ҳасанов, С. Ражабова ва бошқалар областимиз спорт шарафини ҳимоя қилиш учун республика спартакиадаси мусобақаларига жўнаб кетдилар.

Биз бундан кейин ҳам физкультура ва спорт ҳаракатини кенг ривожлантириб юборишга катта аҳамият берамиз.

У. КАМОЛОВ,
Бухоро область партия комитетининг секретари.

ЎРИНСИЗ ХОТИРЖАМЛИК

Шерободликлар ўтган йили кузда, ғалвир сувдан кўтарилган пайтда ер чизиб қолган эдилар. Пахта тайёрлаш плани бажарилмай, улар давлат олдида қарздор бўлиб қолдилар.

Бу йилги дала ишларининг бориши ҳам яна ер чизиб қолиш хавфини туғдираётир. Негаки, ҳосилга-ҳосил қўшиш ойлиги қизғин бораётган шу кунларда яна ўтган йилги хатолар такрорланмоқда: ғўза парвариши ҳаддан ташқари суст ва сифатсиз боряпти, айрим хўжаликларда эса иш тўхтатиб қўйилди.

Киров номли колхоз ва «Янгиобод», «Советобод» совхозларида культивация ҳаддан ташқари сифатсиз ўтказилмоқда. Агрегатларга ишчи органлари нотўғри ўрнатилгани сабабли ғўза қатор оралари жуда саёз юмшатилаётир. Культиваторларга тўсиқлар ўрнатилмагани оқибатида ҳосил тугунчалари, ҳатто кўсаклар ҳам тўкилиб кетмоқда.

Шуни айтиш керакки, «Янгиобод» совхози раҳбарлари (директори ўртоқ Ч. Қувондиқов) ғўзанинг кўкига қувониб юришганга ўхшайдилар. Улар айрим бўлимлардаги ғўзаларни зўр бериб суғораверишбилан мўл ҳосил етиштирамиз, деб ўйлашяпти, шекилли. Акс ҳолда 5-бўлимдаги ғўзалар 5-6 марта уст-устига суғорилгани ҳолда, атиги 2 марта культивация қилиш билан чегараланиб қолинармиди? 4- бўлимдаги Ҳ. Тожибоев ва К. Қурбонов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда эса катта-катта майдонлардаги ўсимлик сувга ташна, бегона ўт орасида қолган. 6- бўлимнинг 110 гектар майдондаги ғўзаси эса қайта-қайта суғорилаверганидан ўт орасида қолиб, ҳосилини тўкиб юборган.

«Советобод» совхозида ҳам ана шундай ачинарли манзаралар кўзга ташланади. Механизаторларнинг эҳтиётсизлиги натижасида культивация вақтида талайгина ғўза туплари қирқилиб кетмоқда. Бу ҳол анчагина майдонда ғўза тупларининг сийраклашиб кетишига сабаб бўлди. Мутахассисларнинг айтишларича, ана шу майдонларда гектар бошига 40-45 минг тупдан ўсимлик қолган, холос.

Қатор хўжаликларда ҳашаротга қарши кескин кураш олиб борилмаётир. Бунинг оқибатида «Янгиобод» совхози ва бошқа қатор хўжаликларда ўргимчаккана ва кўсак қурти тарқалиб, ҳосилга зарар етказмоқда.

Район партия, совет ташкилотлари раҳбарлари ва қишлоқ хўжалик мутахассислари эса ана шундай камчиликларга барҳам бериш юзасидан жиддий ва таъсирчан тадбирларни амалга оширмаётирлар. Меҳнат интизомининг бузилиши ва прогулчиликка узил-кесил барҳам берилмаётир. Хотиржамлик, ғўзанинг кўкига қараб ўз-ўзини алдаш ва таскин бериш яхши натижаларга олиб келмайди. Шерободлик раҳбарлар бундан қанча тез хулоса чиқариб олсалар, шунча яхши бўларди.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЯХШИ ТАШАББУС

Андижон шаҳридаги саноат корхоналари, ўқув юртлари ва қурилишлар Қўрғонтепа районининг колхоз ва совхозларини коллектив суратда оталиққа олдилар.

Шаҳардаги саноат корхоналарининг малакали мутахассисларидан бир группаси пахта териш техникасини ремонт қилишда қишлоқ меҳнаткашларига ёрдам кўрсатиш учун Ленин номли, Навоий номли, Куйбишев номли колхозларга жўнаб кетдилар. Шаҳар маданий-оқартув муассасалари дала шийпонларидаги кутубхоналарга бир неча юз бадиий, сиёсий ва қишлоқ хўжалик адабиётини совға қилди. Саноат корхоналари, ўқув юртлари дала шийпонларини кўргазмали агитация воситалари билан жиҳозлашда колхозчиларга ёрдам кўрсатмоқдалар. (ЎзТАГ).

Хосиятхонни уйдагилар ҳам, корхонадагилар ҳам чевар дейишади. Тошкентдаги «Қизил тонг» фирмасининг қўли гул тикувчиси Хосиятхон Дўстмуҳамедова ишлаб чиқариш топшириқларини муттасил ортиғи билан бажаришга муваффақ бўляпти. Ҳар сменада 136 ўрнига 150 ва ундан ошириб пальтони қўлдан чиқармоқда. Суратда: чевар тикувчи Х. Дўстмуҳамедова.

А. Тўраев фотоси.

Солдат МАКТУБЛАРИ

Редакция солдатлардан ҳар куни кўплаб хатлар олади. Қуйида ушбу хатлардан намуналар ўқийсиз:

РАҲМАТ, ОБИДА ОПА!

Рихсибой Усмонов Совет Армияси сафида она-Ватан олдидаги муқаддас бурчини аъло даражада ўтамоқда. У ўзининг интизомлилиги, меҳнатсеварлиги туфайли жанговар ва сиёсий тайёргарликда катта ютуқларга эришиб, бошқаларга намуна бўляпти. Ҳозир унинг кўкрагини «Совет Армияси аълочиси» значоги безаб турибди.

Командирлик Рихсибойнинг намунали хизматларини ҳисобга олиб, яқинда унга уйга бориб келиш учун отпуска берди.

Ана шундай ўғилни тарбиялаб, вояга етказган она — Обида Раҳматуллаевага катта раҳмат! — дейишяпти унинг сафдошлари.

Х. БОБОЕРОВ,
младший сержант.

«БИЗНИНГ КОМАНДИР»

Бизга ёш, эпчил йигит Н. А. Казначеев командирлик қилади. У солдатларга нисбатан жонкуяр ва талабчан. Шунинг учун ҳам взводимиз ҳарбий билимларни эгаллашда бўлинмада энг илғорлардан ҳисобланади.

Командиримиз спортни жон-дилидан севади. У ўз билим ва тажрибасини ёш солдатларга сидқидилдан ўргатмоқда. Солдатлар уни ҳурмат билан: «Бизнинг командир» деб аташади.

К. ЖУРАҚУЛОВ,
оддий солдат.

БОСИТНИНГ ЖАСОРАТИ

Қоронғи тун... Енгил шамол денгиз юзини сийпар, кема моторининг бир маромдаги овози кишини аллаларди. Ҳарбий кема базага қайтмоқда эди.

Шамол кучайди. Кучли тўлқинлар кемага урилиб, уни қаттиқ тебрата бошлади. Шамол борган сари кучайиб, денгизда бўрон кўтарилди. Шу пайт командирнинг вазмин овози эшитилди:

— Мина!.. Рулни чапга буринг! —

Кема чап томонга бурилди. Улуғ Ватан уруши йилларида ташланган мина денгиз тагидан қалқиб чиқиб, кемага жуда яқин келиб қолган эди. Унинг кемага урилиб кетишига бир дақиқа кифоя холос...

Шу ҳал қилувчи дақиқада старшина Босит Искандаров денгизнинг кутураётган гирдобига ўзини ташлади. Унинг бутун фикри-ҳаёли минанинг кема бортига урилиб кетишига йўл қўймаслик эди.

Яккама-якка кураш бир неча секундгина давом этди. Кураш жасоратли старшинанинг ғалабаси билан тугади. У минанинг кема томон сурилишига йўл қўймади.

Хавф бартараф этилгач, коммунист Б. Искандаровни бортга тортиб чиқаришди. Ҳамма енгил нафас олди.

— Олға! — буйруқ берди командир.

Шундай қилиб кема манзилга эсон-омон етиб келди.

А. СТАРИЧКОВ,
офицер.

* * *

Оддий солдатлардан Ю. Султонов, И. Пўлатов, Э. Аслонов, У. Чориев, Н. Бегаев, М. Шукуров, чегарачи Т. Саидов, младший сержант Б. Худоёров, ефрейтор Ю. Хўжаматов ва бошқа ўртоқлар йўллаган мактубларда ҳам Ватанимиз посбонлари ҳаётининг турли томонлари ҳикоя қилинади.

ДЎСТОНА ВИЗИТ

Афғонистон деҳқончилик министри Муҳаммад Носир Умар Кешаварз Ўзбекистонда қишлоқ хўжалигининг ривожланиши билан танишди. У, Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳ ва малика Умайранинг Москвага қилган сафарида уларга ҳамроҳ бўлиб келган эди.

Министр ўз ходимларидан бир группаси билан биргаликда қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий-тадқиқот институтида бўлди, бу ерга қўйилган суғориладиган деҳқончилик машиналари комплексини кўздан кечирди. Бутун дунёга довруғи кетган совет пахта териш агрегатларини меҳмон қизиқиб томоша қилди.

Афғонистонлик меҳмонлар селекция ва уруғчилик институтини, Халқободдаги агрономия ишлаб чиқариш бирлашмасини бориб кўрдилар.

Муҳаммад Носир Умар Кешаварзни Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министри Н. Д. Худойбердиев қабул қилди.

13 августда Афғонистон министри ва унинг ҳамроҳлари Тошкентдан Қримнинг жанубий соҳилига жўнаб кетдилар. (ЎзТАГ).

МОСКВА ВИСТАВКАСИ

Москвадаги СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида 1965 йилда ишлаб чиқарилган энг яхши мебеллар ҳам намойиш қилинмоқда. Бу кўргазмада РСФСР, Украина, Белоруссия, Қозоғистон, Болтиқ бўйи, Закавказье ва Урта Осиё республикалари халқ хўжалиги кенгашларининг 70 та мебелсозлик корхонаси иштирок этяпти.

Кўргазма мебелларнинг энг яхши намуналарини, янги моделларини аҳолига кенгроқ таништириш мақсадида очилди. Бу ерда мебелларнинг энг яхши намуналарини танлаб олиш ва оммавий равишда ишлаб чиқаришга тавсия қилиш мумкин. Шунингдек, рассомлар, архитекторлар, конструкторлар — мебелни яратган кишилар ўз истеъмолчилари билан учрашадилар, уларнинг фикр-мулоҳазаларини билиб оладилар. Суратларда: Чапда кўргазма залларидан бири. Ўртадаги ва ўнг томондаги суратда икки квартирали ва ошхонали уйлар учун мебеллар йиғиндисини кўриб турибсиз. Бу мебеллар лойиҳасини Бутуниттифоқ мебель лойиҳа-конструкторлик ва технология институти ишлаб чиққан ҳамда Тошкентдаги «Шарқ» фирмасида тайёрлашни таклиф қилган.

Д. Чернов фотоси.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ҚИЗЛАР ҚАЛБИНИНГ ТАРОНАЛАРИ

Қир, адиру-боғлардан
Гул лолалар терайлик,
Оқ олтиндан яна ҳам
Юксак хирмон уяйлик.

Андижон область «Коммунист» газетасининг кечаги сонида қизлар ижодига бағишлаб бир саҳифа материал босиб чиқарилди.

Ёш ёзувчи ва шоирларнинг республика кенгаши олдидан берилган бу саҳифада андижонлик хотин-қиз қаламкашлар ижодидан намуналар ўқийсиз. Мунаввар Тиллабоева, Фаридахон Қосимова, Нодира Охунова, Халима Қорабоева, Карима Холматова, Мукаррама Муродова ва бошқа шоираларнинг қалб амри билан битилган мисралари, Раҳбар Файзибоеванинг «Севгим қиссаси» ҳикояси саҳифадан ўрин олган.

Область газетасининг бу яхши ташаббуси диққатга сазовордир. Бу тадбир жойларда ёш талантларнинг адабиётнинг порлоқ йўлига чиқиб олиши учун қулай воситадир. Бу ташаббусни газета редакцияси бундан буён ҳам давом эттириб борса мақбул бўлур эди.

Радио

14 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт. 9.30 — Ғижжак тароналари. 9.45 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун (тож.). 10.30 — Скрипка учун концерт. 11.10 — Ёшлик ва саломатлик байрами. 11.25 — СССР халқларининг қўшиқ ва рақслари. 12.15 — Спорт эшиттириши (рус.). 12.50 — Латвия радиоси эшиттириши (рус.). 13.40 — Концерт. 16.15 — Физкультурачилар куни. 17.20 — Уйғур куйлари. 18.10 — «Слобода лирикаси». 19.20 — Озарбайжон куйлари. 20.00 — Ёшлар учун. 20.15 — Эстрада-рақс концерти (рус.). 21.20 — Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари учун концерт. 22.10 — «Ёз оқшомлари».

Телевидение

14 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Бугун Бутуниттифоқ Физкультурачилар куни** («Пахтакор» стадионидан). 19.35 — **Телевизион янгиликлар.** 19.50 — **Муслим Магомаев куйлайди.** 20.40 — **Пташкин қиссаси** (бадиий фильм).

21.50 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 21.55 — **Телевизион янгиликлар.** 22.10 — **Концерт** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Тракторчилар — СОБИР РАҲИМОВ номли (кеч соат 6, 8 ярим ва 10 да). «СПУТНИК» (кундуз 12, кеч 8 ва 10 да). «ЁШ ГВАРДИЯ» (эрталаб 10, кундуз 12, 2 ва 4 да).

Скарамуш — САНЪАТ САРОЙИ, «МИР», НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «ИСКРА», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (1-залда), «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун). «СПУТНИК» (тоқ соатларда). СОБИР РАҲИМОВ номли (эрталаб соат 11, кундуз 1, 3 ва 5 да).

Улуғ Ватан уруши — «ДРУЖБА» (2-залда кундуз ва кечқурун).

Никоҳсиз туғилганлар — «ЮЛДУЗ» (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да).

Италиялик Варшавада — «ЁШ ГВАРДИЯ» (кеч соат 6, 8 ва 10 да).

Меҳрибон оила — «СПУТНИК» (кундуз соат 2, 4 ва кеч 6 да).

Нотаниш аёлнинг хати — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 8 ва 9-45 минутда).

Хор табаҳа (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кеч соат 7-50 минутда).

Кичик рицарлар — «МОСКВА» (эрталаб соат 10 да).

Пахтаой — «ЧАЙКА» (эрталаб соат 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 да бошланади)

Скарамуш — «ФЕСТИВАЛЬ», ТЕЛЬМАН номли, НАВОИЙ номли.

Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг — КАФАНОВ номли.

Тракторчилар — «ХИВА».

Италиялик Варшавада — «САЛЮТ».

Чақириқ (1 ва 2-серия) — «ВАТАН».

Никоҳсиз туғилганлар — «1 МАЙ».

ТУБАНЛИК

Салоҳиддин Исомиддинов тўладан келган, басавлат, эллик ёшлардаги киши. У кейинги пайтларда кўчада ғоз юриш қилиб унча-мунча одам билан салом-алик қилмайдиган, уйда эса ҳеч кимнинг гапи қулоғига ёқмайдиган бўлиб қолди. Нуқул хаёл суради. Баъзан дастурхон устида, ҳатто уйқуда ҳам лаблари алланарса деб пичирлайди. Унинг бу ҳолатини сезиб юрган хотини Малоҳат бир куни хавотирланиб сўради:

— Дадаси, тани-жонингиз соғми?

— Отдайман! Хаёлимни бўлма, валдираб, — жеркиб ташлади эр.

Қизиқ, у баъзи кунлари ишдан вақтлироқ қайтиб ичкари хонага кириб олади-да, деразаларга парда ёпиб, тешик-туйнукларни беркитиб қўяди. Шундай тунларда то тонг отгунча хонада чироқ ўчмайди. Эрта тонгда эса С. Исомиддинов хотинига бир хил буйруқ беришга одатланган. Бугун ҳам шундай бўлди:

— Малоҳат, бор, қўшниларникидан озроқ туз топиб чиқ! — деди у қатъий.

— Уйда бир қоп туз бор-ку! — эътироз билдирди хотини.

— Ундай бўлса, пиёз сўраб чиқ!

Хуллас, хотин итоаткорлик билан қўшниларникига йўл олади. Бу машмаша Малоҳатнинг иззат-нафсига тегди шекилли кунлардан бирида эр-хотин жанжаллашиб қолишди:

— Ҳа деб бировникидан нарса сўрайвераманми? Маошингиз тегмадими? — деди хотини мулойимлик билан.

— Ҳе, ақли калта. Мен боғдан келсам у тоғдан келади-я! Бор, сўраб чиқ деяпман! — хитоб қилди Салоҳиддин.

— Чиқмайман. Яхшиси, пул беринг, бозорга бориб келай.

— Сенга пул керакми? Тентак!

Салоҳиддин ўзи суялиб ўтирган хонтахта яшигини зарб билан очди. Ундан қати бузилмаган бир неча боғ пулни олиб хотинининг оёғи остига отди.

— Ол, ол! Лекин, аввал қўшниларникидан совун топиб чиқ!

Малоҳат эсанкираб қолди. Бунча пулни бегона кўз кўрмасин деб, тезда этагига солиб, югурганича уйга кирди. Сўнг тезгина чиқиб, эрининг буйруғини кўнгилдагидан аъло қилиб адо этди.

Мана шу воқеа бўлиб ўтган куннинг эртаси Салоҳиддиннинг укаси Баҳовуддин кекса онасининг ёнига келди. У онадан илтижо қилди:

— Набирангизнинг бошини икки қилсак девдим. Акамдан озроқ пул ёрдамга олиб беринг.

Кампирнинг нурсиз кўзларида ёш ҳалқаланди. У катта ўғли Салоҳиддиннинг феълини яхши биларди. Она чуқур хўрсиниб деди:

— Йил бўйи онасига битта кўйлак, ё чориқни раво кўрмаган аканг сенга пул берармиди?!

— Сиз ўртага тушсангиз зора...

Кампир ноилож рози бўлди. Кечқурун овқат ейилиб бўлгач, кампир Салоҳиддинга укасининг илтимосини айтди. Шунда ўғил кекса онани жеркиб ташлади:

— Ҳозир бировга ёрдам берадиган пайтми! Ҳар ким ўз аравасини тортаверсин, менда пул йўқ!

У юзини четга буриб ўз-ўзига дерди: «Тавба қилдим, олло гуноҳимни кечир». Лекин унинг гуноҳини кишилар асло кечирмайди. Салоҳиддин пулни ҳамма нарсадан — онадан, жигарбандларидан аъло кўради. У уйни ичидан бекитиб олган чоғларида кечаси билан пул санаб чиқарди. Пул дасталари устида турли планлар тузарди. Бу одам жарақ-жарақ пулни қаердан олган?

С. Исомиддинов икки йил ичида данғиллама икки ҳовли сотиб олди. Бири учун саккиз минг, иккинчисига олти минг уч юз сўм нақд пул тўлади. «Волга» автомашина сотиб олди. Хўш, бу даромадлар унга ёмғир сувидек қаердан оқиб келган? Буни ундан ҳеч ким сўрамаса ҳам қўрқоқ олдин мушт кўтарар, дегандек, Салоҳиддин таниш-билишларига керилиб дерди:

— Ҳовлиларни отамдан қолган мерос пулга олганман. Машина ва гиламлар эски уйни бузганда чиққан хазинадан...

Бу миш-мишни эшитган баъзи лақмалар, омад бизга ҳам бир боқса, бахт қуши елкамизга қўнса ажаб эмас, деб Самарқандда бир неча эски уйларни бузиб юборишди. Лекин уларнинг биронтасидан ҳам бир чақа чиқмади. Салоҳиддин эса ўзи тўқиган «Кўмилган хазина» ҳақидаги афсонасини ҳақиқатга айлантиришга киришди. Кунлардан бирида у икки пақирга бир неча ўн минг сўм пул жойлаб янги қурилаётган айвон остига кўмиб юборди. Ана шу «операция» ўтказилган туннинг тонгида у хотинини яна қўшниларникига нарса сўратиб чиқарди. Шундай қилиб денг, Салоҳиддиннинг хонаси чироғи ўчмаган тунлар, хотини қўшниларникидан нарса сўраган кунлар кўпайиб кетаверди. Бир кун Малоҳат ўғли билан жажжи қизи йиғлаб ўтиргани устига келиб қолди.

— Нега йиғлайсизлар? — сўради она.

Маълум бўлишича, болаларнинг туғилган кунида амакилари тақдим этган галстук билан гулдор сумкача йўқолиб қолган экан. Салоҳиддин болаларига «уларни ўғри олиб кетган» дебди. Кейинчалик маълум бўлишича, отаси бу нарсаларга пул ўраб кечаси уйининг шипига тиқиб юборган экан.

Ажабо, пул ёмғир эмаски, осмондан ёғилса, ё алаф эмаски ердан ўз-ўзидан униб чиқса. С. Исомиддинов «қайнар хумча» топиб олдимикан? У шундай деб миш-миш тарқатиши ҳам ҳеч гап эмас эди. Лекин «бечора» пулпараст шундай чўпчак тўқишга улгуролмай қолди. У катта жиноят устида қўлга тушди.

С. Исомиддинов Самарқанд область матлубот жамиятига қарашли ишлаб чиқариш комбинатида цех бошлиғи бўлиб ишларди. У бошчилик қилган қуруқ мевалар цехида катта ревизия ўтказилди. Шунда С. Исомиддинов раҳбарлигида бир группа каллоблар комбинатнинг бир миллиондан ортиқ пулини талон-торож қилиб юборганликлари аниқланди. Қаллоблар ўз жиноятларини яшириш учун сохта ҳужжатларни расмийлаштирганлар. Компот тайёрлашда қимматбаҳо мевалар аралашмаси ўрнига арзон, сифатсиз мева ишлатиб келганлар. Масалан, аъло нав кишмиш ва ўрик ўрнига сифатсиз мевалар солиш йўли билан бир неча ўн минг сўм ўмарилган. Меваларнинг намлигини ошириш йўли билан ҳам қанча-қанча пул «ундириб» қолинган. Мўмай пуллар С. Исомиддиновнинг уйига дарёдек оққан. Жиноятчининг уйи тинтув қилинганда бир неча жойда никелли пақир ва кастрюлларга солиб кўмиб қўйилган жами 526350 сўм пул, 146 олтин танга чиқди.

— Буларни нима мақсадда тўплагансиз? — сўрашди милиция ходимлари С. Исомиддиновдан. У, эса бу саволни эшитмагандек, ўргачган одати бўйича хотинига қараб дағдаға қилди:

— Ҳе, хотин! Нега бақрайиб турибсан? Бор, қўшниларникидан пиёз билан туз олиб чиқ!

Малоҳат бу сафар қўшниларникига чиқмади. У тўғри ҳожатхона ёнига борди. У ерга учта олтин соат ва бошқа қимматли буюмлар солинган тугун яшириб қўйилган экан.

Пул гадоси С. Исомиддинов ва унинг бир группа ҳамтовоқлари жамоат ўртасида шармисор бўлиб, қилмишларига яраша жазо олдилар. Лекин Салоҳиддиннинг бу қадар тубанлашиб, инсон қадрини пулга алмаштириб юборишга етгунча комбинат раҳбарлари, район партия ва совет ташкилотлари ҳушёрлик кўрсатмай томошабин бўлиб қолганликлари ачинарли бир ҳолдир.

Н. ЁҚУБОВ.

ҚАҲР-ҒАЗАБ

ПРАГА. Чехословакия пойтахтидаги энг йирик машинасозлик корхонаси — «Чкд-Прага» комбинатида, курашаётган Вьетнам билан бирдамлик изҳор қилиш учун кўп кишилик митинг бўлиб ўтди. Митингда бошқа заводларнинг вакиллари ҳам қатнашди.

Прага заводларининг меҳнаткашлари, дейилади митингда қабул қилинган резолюцияда, Америка империализмининг ҳарбий агрессиясини ғоят кескин равишда қоралайдилар ва Вьетнам халқининг Америка агрессиясига қарши олиб бораётган курашида унга ҳар тарафлама ёрдам беражакларини баён қиладилар.

ГАВАНА. Бу ерда Куба Ташқи ишлар министрлигининг баёноти эълон қилинди. Баёнотда АҚШ империалистларининг Вьетнамдаги ваҳшиёна жиноий ҳаракатларига қарши кескин норозилик билдирилади ҳамда Куба курашаётган Вьетнам халқига иложи борича кўпроқ ёрдам кўрсатишга тайёрдир, дейилади.

КОПЕНГАГЕН. Автомашиналар колоннаси Дания пойтахти кўчаларидан олиб ўтган плакатларга «Американиклар, Вьетнамдан жўнаб қол!» деган талаб ёзилган эди. АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши норозилик билдириш мақсадида ўтказилган бу намойишни Копенгаген коммунистлари уюштирдилар.

ХАНОЙ. «Патет-Лао овози» радиостанцияси Нео-Лао Хак Сат партияси Марказий Комитетининг баёнотини эшиттирди. Баёнотда бундай дейилади: «АҚШ ҳукуматининг Жанубий Вьетнамга яна 50 минг солдат юбориш ҳақидаги қарори Вьетнамга қарши бевосита агрессия қилиш ҳаракати, агрессив урушни бутун Ҳинди-Хитойга ёйишга қаратилган ҳаракатдир».

ТОКИО. Хиросима ва Нагасаки шаҳарларига атом бомбаси ташланганлигининг 20 йиллиги муносабати билан атом ва водород қуролини тақиқлаш учун кураш масалаларига бағишланган конференция очилган эди. Конференциянинг халқаро қисми Токиода ўтмоқда. Минбарга чиққан нотиқлар Қўшма Штатлар Вьетнамда бошлаб юборган ва давом эттираётган агрессив урушни қаҳр-ғазаб билан қораламоқдалар. Совет Иттифоқи вакили Г. В. Александров бундай деди: неча юз минг кишиларнинг ҳалокати, Хиросима билан Нагасакининг табаррук кули биздан тинчлик учун, АҚШнинг Жанубий Вьетнамдаги агрессив урушига чек қўйиш учун қатъият билан курашиб, шу йўлда тобора янги-янги куч-ғайратлар сарфлашни талаб қилмоқда.

(ТАСС).

УИЛЬЯМ ГАЛЛАХЕР ВАФОТ ЭТДИ

ЛОНДОН, 13 август. (ТАСС). Англия ишчилар ҳаракатининг ветерани, Буюк Британия Коммунистик партиясининг таниқли арбоби Уильям Галлахер кеча 84 ёшида вафот этди.

ПЛАНЕТАМИЗДА

СОВЕТ ХАЛҚИГА МИННАТДОРЧИЛИК

ДЕҲЛИ, 12 август. (ТАСС). Машҳур ҳинд олими, филология доктори Сунити Кумар Чаттержининг Ҳиндистон — Совет иқтисодий ҳамкорлигининг ўн йиллигига бағишлаб ёзган мақоласи «Эмити» журналида эълон қилинди. «Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик, — деб ёзади Чаттержи, — иккала буюк халқ ўртасидаги муносабатларда ғоят муҳим аҳамиятга эгадир».

Ҳиндистонни илмий ва саноат жиҳатидан ривожлантириш соҳасида Совет Иттифоқи хайрихоҳлик билан дўстона мадад кўрсатиб келаётганлигини таъкидлагач, ҳинд олими сўнгра бундай дейди: «Совет халқи билан Ҳиндистон халқи ўз муносабатларини қардошларча ҳамкорлик руҳида ривожлантирмоқдалар. Ҳар бир ҳинд бундай ҳамкорликнинг ҳозирги Ҳиндистон қурилиши учун муҳим аҳамиятини сўзсиз баҳолай олади ҳамда Совет Иттифоқига ва унинг халқига астойдил миннатдорчилик билдиради».

Таниқли ҳинд экономисти Ҳ. Д. Малавия савдо ва экономика соҳасида мустаҳкамланиб бораётган Ҳиндистон — Совет ҳамкорлигининг муҳимлигини қайд қилиб, қуйидагиларни айтади: «Совет Иттифоқи амалий тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро манфаатдорлик асосида Ҳиндистон билан кенг равишда иқтисодий ҳамкорлик ўрнатди; бу ҳамкорликка иккинчи бир мамлакатнинг суверенитетини бузадиган ҳеч қандай ҳарбий ёки сиёсий мажбуриятлар шарт қилиб қўйилмаган. Совет Иттифоқи Ҳиндистонга ва бошқа кам тараққий этган мамлакатларга ёрдам кўрсатиш билан ўз ташқи сиёсатининг муҳим принципига амал қилмоқда, у ҳам бўлса — мустамлакачилик асоратини узил-кесил тугатиш учун курашаётган ҳамма мамлакатларга мадад кўрсатишдир».

ССР—САМИМИЙ ДЎСТ

БРАЗЗАВИЛЬ, 12 август. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Я. Н. Заробян бошчилигидаги Совет партия-ҳукумат делегацияси бу ерда меҳмон бўлиб турибди. Делегацияни кеча Конго (Браззавиль) Бош министри Паскаль Лиссуба қабул қилди.

Паскаль Лиссуба дўстона суҳбатда, жумладан, бундай деди: Совет Иттифоқи ривожланаётган мамлакатларнинг чин ва самимий дўсти эканлигини ва уларга катта ёрдам кўрсатиб келаётганлигини Конго (Браззавиль) халқи яхши билади. Совет Иттифоқи Конго Республикасига (Браззавиль) нисбатан ҳам чинакам қадрдон дўстлик туйғуларини намоён қилиб келмоқда. Конго халқи ўзининг Совет Иттифоқи билан бўлган дўстлигини асло бўшаштирмайди.

Бош министр таъкидлаб айтдики, иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик тўғрисида тузилган Совет — Конго битимини амалга ошириш Конго (Браззавиль)га ўз олдида турган вазифаларни бажариш ва проблемаларни ҳал қилиш имконини беради.

Паскаль Лиссуба ўз сўзининг охирида Конго (Браззавиль) президенти Альфонс Мссамбе-Дебанинг Совет Иттифоқига қиладиган визити СССР билан Конго (Браззавиль) ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни бундан буён янада кўпроқ мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб ишонч билдирди.

ХЎЖАЙИНЛАРНИНГ ЎЗБОШИМЧАЛИГИГА ҚАРШИ

ИТАЛИЯ. Италиядаги энг катта тўқимачилик фабрикаларидан бири бўлган «Валле Ди Суза» фабрикасининг 8 минг ишчиси (Турин вилоятида) шу кунларда забастовка ўтказмоқда. Ишчилар фабрика хўжайинларидан ўзларига тўланмай қолган иш ҳақини беришни, меҳнат шароитини яхшилашни талаб қилмоқдалар, шунингдек ишчиларни ноҳақ ишдан бўшатишларига қарши норозилик билдирмоқдалар. Вилоятдаги савдогарларнинг кўплари иш ташлаган ишчиларга бирдамлик изҳор қилиб, ўзларининг магазинларини ёпиб қўйдилар.

Неаполда кўча ҳаракатини тартибга солиб турувчи ходимлар мамлакат коммунал муассасалари ходимларининг шу йил 21 ва 22 майдаги забастовкасида қатнашганликлари учун улардан 963 киши судга берилди.

«Рави» шахтаси ёпиб қўйилганлигига қарши норозилик билдириб, уни 1963 йилнинг охирида бир неча ой эгаллаб турган 15 шахтёрга нисбатан ҳам (Гроссето областида) ҳукумат маъмурлари мана шундай репрессия чораларини кўрдилар.

АНГЛИЯ. «Жон Браун энд Компани» (Глазго) кемасозлик компаниясининг корхоналаридан бирида электриклар бошлаган забастовка давом этмоқда. Улар иш ҳақини оширишни талаб қилмоқдалар. Шу райондаги қўшни кемасозлик корхоналаридаги бир мингдан кўпроқ электриклар ҳам забастовкачиларга бирдамлик изҳор қилиб, 24 соатлик забастовка ўтказдилар. Корхона хўжайинлари бунга жавобан локаут эълон қилдилар.

«Бирмингем алюминиум кастингс компани» фирмасининг Сметикдаги алюминий ишлаб чиқарадиган заводида 80 қолипчи бутун бир ой забастовка қилди. Корхона маъмурияти ишчиларнинг талабларига биноан уларнинг иш ҳақини бирмунча оширишга мажбур бўлди. Ишчилар ўз талабларини тамомила қондириш тўғрисида маъмурият билан олиб борилаётган музокаралар давом эттирилган тақдирдагина ишга қайтиб келишга розилик бердилар.

ҲИНДИСТОН. Бихар штатининг пойтахти Патнада маъмурларнинг озиқ-овқат масаласидаги сиёсатига қарши, нархлар ошиб кетганлигига қарши норозилик билдириш юзасидан ялпи забастовка бошланди. Бу забастовкада ишчилар, дўкондорлар, давлат хизматчилари билан бирга студентлар ҳам қатнашдилар. Шаҳарнинг бир қанча районларида полиция билан намойишчилар ўртасида тўқнашувлар бўлди. Полиция кўздан ёш оқизадиган газ ва резинка таёқларни ишга солди.

Бомбайнинг 15 минг докери порт ишчиларига иш ҳақи тўлаш шартларини қайта кўриб чиқишга, ишчиларнинг оғир моддий аҳволини енгиллаштиришга ҳукуматни даъват қилувчи шиорларни кўтариб, шаҳарнинг катта кўчаларидан ўтдилар.

Американиклар рус тилини ўрганмоқда

НЬЮ-ЙОРК, 12 август. ТАСС мухбири Л. ПОНОМАРЕВ хабар беради:

Қўшма Штатларда рус тилини ўрганаётган американиклар кўпайиб бормоқда. Жаҳонда биринчи совет сунъий йўлдоши учирилганидан кейин, АҚШда рус тилини ўрганишга қизиқиш айниқса кучайиб кетганлиги Америка матбуотида ҳам кўп марталаб эътироф қилинди.

Рус тили, деб ёзади «Уолл-стрит жорнэл» газетаси, жаҳонда инглиз тилидан кейин иккинчи илмий тил бўлиб қолмоқда, шу сабабли, Қўшма Штатларда ҳам бу тилни билиш эҳтиёжи кундан-кунга ўсиб бормоқда. Сунъий йўлдош учирилмасдан олдин Америкада рус тилини ҳаммаси бўлиб тахминан 16 минг киши ўрганаётган бўлса, бу йил кузда 600 та олий ўқув юртида 35 минг студент ва мактабларда 25 минг ўқувчи рус тилини ўрганишга киришади.

Ҳукумат ва турли фирмалар вакилларининг эътироф қилиб айтишига қараганда, деб ёзади «Уолл-стрит жорнэл» газетаси, ҳатто рус тилини ўрганаётган кишиларнинг шу қадар кўплиги ҳам «Совет Иттифоқининг техника соҳасидаги ва илмий муваффақиятлари» сабабли туғилган ҳамма эҳтиёжни қондиришга кифоя қилмайди.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларда ишлаш учун

КОНКУРС

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кафедра мудирлари: инглиз тили (сиртқи ва кечки ўқиш) — доцент, фанлар кандидати, немис тили (сиртқи ва кечки ўқиш) — фанлар кандидати, ёки старший ўқитувчи, ўзбек тили ва адабиёти — доцент, фанлар кандидати, қуйи курсларда француз тили — фанлар кандидати ёки старший ўқитувчи:

Ўқитувчилар: педагогика ва психология кафедрасида — психологиядан ўзбек тилида старший ўқитувчи, педагогикадан рус ва ўзбек тилларида старший ўқитувчи (фанлар кандидати), КПСС тарихи кафедрасида — доцентлар (фан кандидатлари) ёки старший ўқитувчилар (2 ўрин), жисмоний тарбия ва спорт кафедрасида — ўқитувчилар (2 ўрин), француз тили кафедрасида — ўқитувчилар (5 ўрин), испан бўлимида — ўқитувчилар (3 ўрин), немис тили кафедрасида — ўқитувчилар (4 ўрин), фалсафа ва илмий коммунизм кафедрасида — доцентлар. фан кандидатлари) ёки ўқитувчилар (2 ўрин), инглиз тили кафедрасида — ўқитувчилар (3 ўрин).

Конкурс муддати — 25/VIII гача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Муқимий кўчаси, 104-уй.

ЯПОНИЯ — ВЬЕТНАМДАГИ УРУШ УЧУН ПЛАЦДАРМ

ТОКИО, 12 август. ТАСС мухбири В. Зацепин хабар беради:

Вьетнамда олиб борилаётган уруш учун Япониядаги фақат Америка базаларидангина эмас, шу билан бирга кўпгина гражданин аэродромларидан, шу жумладан Ханэда халқаро аэропортидан ҳам фойдаланилмоқда.

«Санкэй Симбун» газетасининг бугун хабар беришига қараганда, социалистик депутатлар бу масалани парламентда кўтариб чиқдилар ва улар шу йил июнь ойидан бошлаб Американинг ҳарбий транспорт самолётлари ва Америка қўмондонлиги томонидан турли компаниялардан ёлланган самолётлар юкларни ва солдатларни Вьетнамга ташиш учун мазкур аэродромлардан кенг фойдаланишга киришганлигини кўрсатиб ўтдилар.

Социалистларнинг берган саволига ташқи ишлар министри Сиина «Мен бу ҳақда ҳеч бир гап эшитганим йўқ» деб мужмал жавоб берди.

Бироқ, «Майнити» газетаси ўзининг «Сирли самолётлар» сарлавҳали мақоласида ҳозир Япония Вьетнам урушида қандай роль ўйнаётганлигини батафсил ҳикоя қилиб берди. Уруш ҳаракатлари кучайтирилаётган Вьетнамга Япония аэродромларидан учиб бораётган самолётлар, деб ёзади газета, июнь ойидан бери анча кўпайиб кетди.

Турли авиация компанияларининг байроқлари остида Япония аэродромларига учиб келаётган самолётларнинг ҳаммаси Американинг ҳарбий самолётлари каби жуда қаттиқ муҳофаза қилинмоқда. Бу самолётлар Япониянинг ҳар қандай граждан аэропортидан бемалол фойдаланмоқдалар. Бу самолётлар Филиппиндаги, Аляскадаги, Окинавадаги, Япониядаги ва Жанубий Вьетнамдаги АҚШнинг ҳарбий базаларига олиб борадиган йўллардан бемалол учиб бормоқдалар. Кейинги олти ой ичида Япония аэродромларига мана шундай самолётлардан уч юз қирқ бештаси келиб қўнди.

Вьетнамдаги уруш ҳаракатлари кескинлашганидан бери Японияга келиб қўнаётган самолётлар жуда кўпайиб кетди. Ҳозир ҳар ойда эллик-етмиш самолёт учиб келмоқда.

ЖУРНАЛИСТЛАР ОЗОД ҚИЛИНСИН

КАРАКАС, 13 август. (ТАСС). Венесуэла журналистлар уюшмаси мамлакат ва бутун дунё жамоатчилигига мурожаат қилиб, Федерико Альварес, Орландо Араухо, Мигель Илалес ва турмаларда азоб чекаётган бошқа венесуэлалик журналистларни озодликка чиқариш учун бошланган кураш кампаниясига қўшилингиз, деб даъват этди. Уюшманинг баёнотида ана шу журналистлар фақат матбуот эркинлигидан, яъни мамлакат конституциясига ёзиб қўйилган ҳуқуқдан фойдаланганликлари учун қамаб қўйилди, деб таъкидланади.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, № 26.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 26545. Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323. Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 27283. Партия турмуши — 33469, 27221. Пропаганда — 31226. Саноат, қурилиш ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалиги — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036, 27221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34451. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142. Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

№ В. 189. ИНДЕКС 64543. Р. 02258.